Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 12 (1055) TORSDAGEN DEN 21 MARS 1907 20:DE ÅRG.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

TVÅ KONSTNÄRER

DEN UTSTÄLLNING af sina alster, som de båda artisterna Herman Neujd och Bror Hillgren f. n. ha anordnat i Uppsala, föranleder oss att i ord och bild meddela litet om deras talangfulla sträfvanden. Bland skulpturerna torde de utställda skisserna till Wennerbergsstod i Uppsala samt gruppen "Arbetare" ådraga sig lejonparten af de besökandes intresse.

HERMAN NEUJD

ROSOR

ULRIKA DILLNER

HERMAN NEUJD har inte så många år af konstnärlig verksamhet bakom sig och hvad lefnadsåren beträffar är han ej heller så värst lastgammal, men han har redan hunnit med en ganska stor samling verk och hans verksamhet torde vara känd och uppskattad af alla dem, som i detta land hafva något intresse till öfvers för konst. Jag behöfver här väl därför knappast erinra om hans mera kända verk. Hans "Stina", det af staten för ett par, tre år sedan inköpta flickhufvudet, hör otvifvelaktigt till de bättre sakerna inom Nationalmuseums afdelning för svensk skulptur, och hans präktiga "Potatisplockerska" vandrade på sin tid pressen rundt i en mängd reproduktioner och påträffas allt som oftast återgifven på "konstblad" i konsthandlarnas skyltfönster. Och många af hans öfriga äldre saker — "Ja och nej", "Före badet", "Greta" m. fl. — torde hos konstvännerna lefva i friskt minne från Svenska konstnärernas förenings vårutställningar eller från separatutställningar, som Herman Neujd någon gång anordnat tillsammans med någon broder af penseln och paletten.

I likhet med så många andra af våra konstnärer har Herman Neujd funnit stadens sot och kvalm för tryckande och slagit ned sina bopålar utanför dess hank och stör. Han har för sin del valt Spånga, det strax bortom Sundbyberg belägna villasamhället. Och här i en skogsbacke, med fur och gran susande utanför ateljéfönstret och nickande in till honom, där han arbetar vid kavaletten, har han sin stuga och här lefver han helt och hållet för sin konst, ensam och enstöringsaktig såsom det är hans sätt att vara det, och endast när han tvingas därtill — han är öfverlärare i model-

BROR HILLGREN

BILDERBOKEN

UNGT FOLK I GAMMALTID

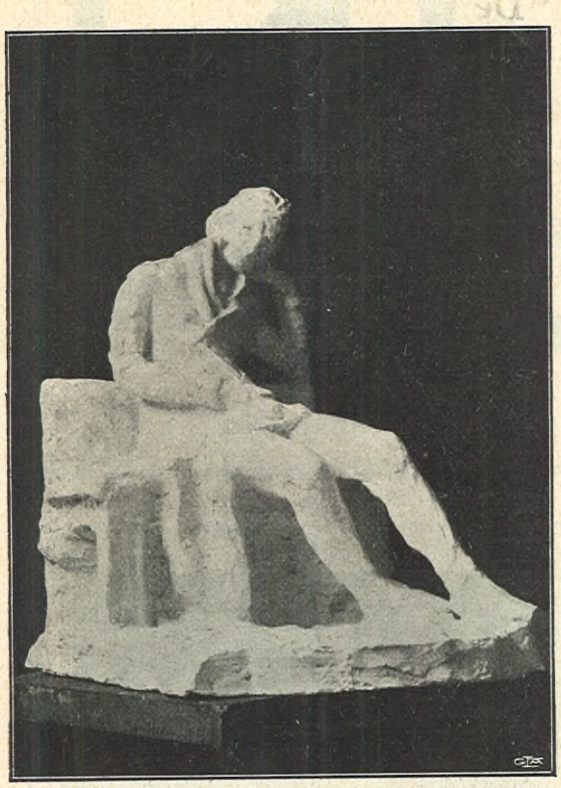

FÖRSLAGSSKISS TILL WENNERBERGSSTOD I UPPSALA AF H. NEUJD. A. DAHLGREN FOTO.

lering vid Tekniska skolan och har såsom sådan några timmars undervisningsskyldighet i veckan — öfvergifver han sitt sanctuarium och reser in till hufvudstaden. Han har redt sig ett förtjusande bo härute, enkelt och flärdlöst visserligen, men såsom det ägnar och anstår den dagliga miljön kring en konstnär in i alla detaljer artistiskt utsökt och deliciöst. Här finner man en mångfald objets d'art och här stå i hörn och vrår byster och statyetter, stirrande liksom längtansfullt bort mot fönsteröppningarnas skymtande skogsgläntor eller med soltindrande drömsyner dröjande bakom halffällda ögonlock. Och man måste allt som oftast stanna och beundra några små träsnideriarbeten, skåp, skrin och annat, med alla sina minutiösa finesser i berömvärdt tålamod skurna af artisten själf, innan han ännu odeladt gaf sig åt större uppgifter och tog sig för att uteslutande arbeta med leran som material.

Men hvad som gifvetvis framför allt annat måste intressera en konstintresserad besökare i Herman Neujds villa är naturligtvis hans ateljé. Och sedan man klättrat en trappa upp, står man i det gafvelrum, som får tjänstgöra som ateljé. Det är just icke af storslagna dimensioner, men har förträffligt sido- och öfverljus — "och när man mest bara sysslar med småsaker, så behöfver man just inte så vidare stort svängrum," säger Herman Neujd på sitt stillsamma vis. Och han ställer fram och visar sina verk, af hvilka jag visserligen har sett de flesta förut, men jag förnyar med glädje bekantskapen och finner tillika ett par saker, hvilka icke för så länge sedan fullbordats och hvilka ännu icke exponerats offentligt. I ett hörn, omgifven af skisser och utkast och några verk från akademiåren, ser jag "Vilse", skolflickan, som gått bort sig i skogen och skygg och darrande för trollen söker sig ut mot ljuset. Statyetten var ett af de mycket publikgynnade numren på Gunnar Hallströms och Neujds gemensamma utställning i våras och då i förträfflig reproduktion återgifven i Idun. Och på en piedestal med en strimma sol öfver sig står "Bilderboken", Herman Neujds kanske bäst lyckade arbete från de senare åren. Det är en liten förtjusande sak, detta lilla flickebarn i gips, som sagolystet bläddrar i sin bilderbok, och det synes mig som vore konstnärens bästa och mest självständiga egenskaper här till finnandes. Hans område är i själfva verket icke stort, och mera monumentala uppgifter ligga nog icke till för honom, men där han känner sig fullt hemmastadd åstadkommer han förträffliga ting — och jag undrar om inte hans speciella område är det småtäcka, det graciösa eller med andra ord allt detta, som bäst gör sig i den lilla bildformen, statyetten. Hans fantasi dras mest mot det knoppande unga och friska, och hans fingrar äro nog allra skickligast, när det gäller att fånga ett ungt ansiktes linjespel eller späda kroppars snabba rörelselif — jag har sett små skisser af honom, där rörelserna återgifvits med illuderande verkan. Hans konst får dock aldrig en sötaktig anstrykning, blir aldrig sentimental, och om den också kan sakna dristighet, har den i gengäld den förtjänstfulla egenskapen att aldrig verka uppstyltad. I "Bilderboken" komma, som sagdt, dessa goda egenskaper godt till synes, och hvad han eftersträfvat har han kommit förunderligt nära: att afbilda en liten företeelse, sådan den i hvardagslag är, enkel och naturlig, utan beställd pose. Hur förträffligt har det icke lyckats honom att skildra det en smula ansträngdt begrundande ett barnansikte kan få, då förståndet icke lyckas hålla jämna steg med fantasiens alltför ystra unga fåle, och hvad är det icke för en omedveten och behagfull grace i hufvudets lutning ned mot bröstet.

Herman Neujd har äfven arbetat i konstindustriens tjänst och särskildt inom keramiken åstadkommit beundransvärda ting. Hans allra första verksamhet föll för öfrigt inom det konstindustriella eller kanske rättare inom det finare handtverket, ty liksom flertalet af våra skulptörer började han sin bana som handtverkare, och det var i en ornamentbildhuggares verkstad han upptäckte sina utpräglade anlag för plastiken. Han började så deltaga i de kända kurserna vid Tekniska skolans afton- och söndagsskola, men öfvergick snart till samma skolas högre afdelning, den s. k. "H. K. S.", och när den treåriga kursen här var klarad, företog han med tillhjälp af erhållna stipendier en studieresa till Paris. Här studerade han en tid på en modellskola, hvilken stod under ledning af skulptören A. Injalbert, samt gick samtidigt och tog lektioner i teckning för Collin. Hemkommen åtnjöt han under ett par år undervisning på konstakademien, men fick så ånyo ett större stipendium, som satte honom i stånd att företaga en ännu vidsträcktare studieresa, och denna gång besökte han kontinentens förnämsta konstcentra. Han hade emellertid under tiden nått allt större mognad i sin konst, och när han åter stod på hemlandets mark och kunde uppvisa frukten af studieårens arbete, åtnjöt han utmärkelsen att få ett af sina verk inköpt af staten. Och sedan dess har hans konst efter hand nått allt längre i självständighet och han själf utvecklats till den intressanta konstnärspersonlighet han i dag är och om hvilken jag här sökt gifva en flyktig antydning.

'ARBETARE". SKISS TILL KOLOSSALGRUPP AF H. NEUJD. A. DAHLGREN FOTO.

Sedan ofvanstående skrifvits och blifvit uppsatt, har Neujd i den uppsvenska universitetsstaden i förening med Bror Hillgren anordnat en utställning, och vill jag, innan uppsatsen för sista gången vandrar till tryckpressen, passa på tillfället och inflika några rader om den begåfvade unge konstnär, i hvars sällskap han där exponerar. Hillgren torde för mången vara en ny bekantskap, ehuru det här visst icke är första gången han framträder offentligt. Han har under flere år deltagit i Svenska konstnärernas förenings vårutställning och väckt vederbörlig uppmärksamhet hos konstvännerna. Men detta är första gången han utställer särskildt. Han synes con amore omfatta akvareller och det må sägas med detsamma: i utnyttjandet af vattenfärgernas resurser är han redan en liten mästare. Han bestämmer valörerna med en träffsäkerhet, som ingenting lämnar öfrigt att önska, han älskar starka och lysande färger, men modulerar fint och känsligt, så att det färgjubel, som strålar från hans taflor, aldrig blir gällt.

Man behöfver bara kasta en blick kring väggarna för att strax få klart för sig hvad det är han helst återger. Hans pensel har inga färger för nuets prosa, men vid gamle H. C. Andersens hand går han och söker sina motiv i sagoriket eller fångar i färger de visioner hans öga skådat, medan han lefvat sig in i Selma Lagerlöfs diktning. Jag beundrar på hans utställning framför allt "Trolofning", där man ser prinsen och prinsessan — eller askungen, som efter fullbordade stordåd ändtligen får prinsen — växlande niga, medan kungen och drottningen skänka dem sina glada lyckönskningar. "Ungt folk i gammal tid" är en förtjusande tidsmålning, väl studerad och med lyckligt vald kolorit, och i pannåerna "Delsbobröllop" visar sig konstnären äfven kunna lösa större kompositioner. I illustrationerna till "En herrgårdssägen" finnes fin förståelse af diktens halft realistiska och halft sagoaktiga gammaltidsstämning, och det skulle säkerligen glädja flere än undertecknad, ifall någon förläggare ville föranstalta om ett utgifvande af verket med dessa illustrationer.

GOTTFRIED KALÉN.

Prenumerera oförtöfvadt på **BARNGARDEROBEN** alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpreda.

TVÅ DIKTER. AF IGNACIO D'ABREU E LIMA.

I LISSABON har i dagarne under titeln "Bailatas" (Dansvisor) utkommit en diktsamling, hvars förf. tecknar sig Ignacio d'Abreu e Lima. Under denna pseudonym döljer sig den inom vår diplomatiska värld högt uppskattade portugisiske ministern i Stockholm Antonio de Castro Feijo, en framstående lusitanisk skald, hvars i eget namn förut utgifna volymer allmänt beundrats för deras utsökta form och temperamentsfulla innehåll. En ny skiftning i förf:s skaldskap kommer i denna senaste diktsamling till synes, nämligen humorn. Ett par diktprof meddelas här nedan i efterbildning af vår framstående romanist dr Göran Björkman och torde de kunna påräkna särskildt intresse i vårt land, eftersom förf. sedan flere år är här bosatt. I sammanhang härmed må erinras, att i slutet af förra året i Lissabon utkom en öfversättning af Strindbergs "Lycko-Pers resa" (A Viagem de Pedro Afortunado). Den anonyme öfversättaren säger sig flere gånger hafva här i Stockholm öfvervarit pjäsens uppförande i syfte att praktiskt lära sig svenska språket, och bör vårt folk vara honom tacksamt för, att han därute i världen velat erinra om, att det finnes en svensk litteratur jämte den så utbasunade norska litteraturen.

PROLOG.

MIG DESSA VISOR UR pennan runnit
i högtidsstunder, som snart försvunnit,
i glädjestunder, i sällhetsstunder,
som mig förtrollat likt sagans under.

Allt hvad som lifvet har ljust och soligt,
obändigt, trotsigt och käckt och roligt,

allt hvad som lifvet har lätt och luftigt,
ovanligt, sällsamt, ja, oförnuftigt —

allt dessa sånger till synes bringa,
som såge fjärilar fram man svinga:

Förnuftet Amor på porten jagar —
han gillar blott romantikens lagar;

då Colombine öfver scenen hastar,
Pierrot sitt puder på henne kastar,

och konster mer eller mindre fina
han utför, gungad på versens lina;

och, då sig själf ironien hånar,
den stundom vanvettets tonfall lånar

och låter lidelsen tygeln taga
att likt en storm genom dikten jaga...

Men dessa ryck, som ha stormens later,
blott äro åskan på en teater:

En smula aska blott upp de röra,
men dessa blixtar ej skada göra.

Ibland, då känslor med känslor rimma,
man tror sig stjärnor bland moln se glimma —

det är mitt vemod, som satt kristaller,
det är ett skratt, medan tåren faller...

Men öfver dessa så ystra verser,
som ofta kostat mig svåra pärser,

ett ljus är bredt, ett förklaradt skimmer,
som när man gryningen först förnimmer.

Det är min ungdom, som fram där skrider;
men nu han skeptiskt mustaschen vrider...

Nej, tiden får ur vår hand ej rinna!
Vi länta alla till balens glans.
Er arm, min älskvärda läsarinna!
Min kære läsare, upp till dans!

BUKOLIKON.

NÄR SIG MÅNEN tänder, när fioler leka,
rodna liksom körsbär kinder, nyss så bleka.

Solo:

Skymningen, som höljer fält, där majs man plockar,
månget hjärta lockar,
som på kärlek pockar.

Då få händer mötas, och hvem vill förtycka
läppar att i lycka
sig mot läppar trycka?

Hvilken namnlös sällhet mun mot mun att dröja
och bak blygselns slöja
stumma känslor röja!

Ty en glans den stunden öfver lifvet tömmer,
att man bländad glömmer,
hvad af kval det gömmer.

Tänk, på dikeskanten huru tiden rinner!
Eld i blodet brinner.
Hjärta hjärta finner...

Men så kommer månen, ve, och skrämd ser mången,
nyss af armar fången,
lyckans stund förgången...

D:R GÖRAN BJÖRKMAN.

Ja, när månen lyser, inga kinder glöda
så förrädiskt röda
som bland fältens gröda.

Ty så länge skymning höljer jorderingen
och musik ej lockar —
majs, det plockar ingen, majs det plockar ingen:
kyssar blott man plockar.

Kör (i fjärran):

När sig månen tänder, när fioler leka,
rodna liksom körsbär kinder, nyss så bleka.

"Den öfre" och "den undre världen".

SOM SKRIFTEN "Den undre världen" gjort en stor och svårlöst samhällsfråga än mer brännande, meddela vi nedan följande bittert allvarliga och beaktansvärda inlägg.

I DESSA DAGAR har det skrifvits och talats mycket om en liten bok, som nyss utkommit. Den är till sin volym obetydlig, men till innehållet rik. Genom titeln "Den undre världen" får man lätt den föreställningen, att boken är fantasi, att den är en produkt af dessa fantastiska idéer och tankar, som det finnes så godt om i vår tid. Men den är raka motsatsen. Enkelt och naturligt skrifven, gifver den intryck af att vara sann, något som är betydelsefullt för den sak den bär. Boken är en fallen kvinnas historia. Hvar och en, som läser den, måste känna den förtviflan, som döljer sig bakom dessa finkänsligt skrifna rader.

Mången kvinna ryser vid blotta tanken på att falla så djupt, men besinnar ej, att hon själf kanske indirekt varit en bidragande orsak till detta elände, för hvilket männen ej utan fog få bära största skulden.

Männen äro svaga, när det gäller att bekämpa sina lidelser, det veta vi, men vi veta också, att många kvinnor göra allt för att reta och locka. Icke endast de, som gå på gator och gränder och på ett mera groft sätt söka draga männen till sig, utan äfven de, som finnas i salongerna i hemmen. Många göra det kanske omedvetet, men många, många med berådt mod.

Hvad gör den unga flicka, som kommit i ditt hem och som genom koketteri eller genom sitt sätt att vara söker draga den unge mannens uppmärksamhet till sig? Har icke hon börjat hvad som sedan fullbordas i "den undre världen"? Detta det dagliga umgänget är något, som allt för litet beaktas. Borde inte vi göra allt för att få samvaron mellan unge män och unga flickor så ren och fri från lidelser, som det i vår makt står, och vår makt i detta fall är ej så liten!

Tänk på alla dessa baler och de tillställningar, som våra städer äro så rika på, med sina lockande, tjusande, retande kvinnor.

Medvetna om sin makt draga de männen till sig, stöta dem bort, draga dem åter till sig, liksom katten leker med råttan.

Från balen reser den unga flickan hem, medveten om sin kyskhet och stolt öfver att hafva blivit fjäsad och uppburen. Men hvart tager den unge mannen vägen? En ung man yttrade en gång till en af mina vänner: "Från balsalongen går det i många fall till otuktshusen."

Hvad ligger väl däri? Hvems är innerst felet?

Männen ha sin stora, stora skuld i det dåliga nattlif, som föres, och det är ej min mening att söka försvara dem.

Hur upprörande är det icke, då en man för några ögonblicks njutning ej aktar att bringa en oskyldig kvinna i fördärf!

Men jag har härmed velat söka visa, att det dock icke är endast männen och de fallna kvinnorna, som bära skulden för lifvet i "den undre världen", utan det är hvarje kvinna, som medvetet eller omedvetet sökt draga en man till sig för att, när hans böjelse nått ett visst stadium, stöta honom bort.

Må vi mera än hittills aktgifva på vårt umgängessätt. Det behöfver ej därför vara stelt och konstladt, utan enkelt och naturligt. När du ser en fallen kvinna, böj dig i självpröfning och gå henne ej fariseiskt förbi!

EN UNG KVINNA.

MELLINS FOOD är en lättsmält kraftföda för såväl barn som äldre personer. — Mellins Food ökar mjölkafsöndringen hos ammande mödrar.

Mathilda Lönnberg.

DET KVINNOPORTRÄTT, hvarmed Idun 1895 prydde sitt första nummer, framställde författarinnan fru Mathilda Lönnberg, och till bilden hade professor Edvard Lidforss fogat en intressant essay om hennes person och litterära alstring. Anledningen hvarför den uppburna författarinnans porträtt då meddelades var den, att fru L. i en af Idun anordnad litterär pristäfling eröfrat första priset för den historiska romanen "Fru Holmfrid", som samma år ingick i vårt romanbibliotek. I dag mötas våra läsare åter af hennes mjuka och intelligenta drag — det sist tagna porträttet — men i sorgens mörka infattning, ty hon har nu för alltid nedlagt sitt fantasirika skildrarstift. Den kortfattade nekrologen här nedan kunna våra läsare själfva, om de så önska, komplettera genom att slå upp professor Lidforss' artikel i Iduns första nummer för år 1895.

MATHILDA LÖNNBERG har gått ur tiden. Gått bort efter att ha lefvat ett innehållsrikt lif. Det är ej bara en människa mindre, det är en personlighet, som ej finns mera. En stor ek rycktes upp. Den bröts ej. Den rycktes upp med sina djuptgående rötter, som länge behöllo sitt fäste i jorden. Är det ej en bild af en människa, som tages bort? Hon vill bort, men har ändå så djupt fäste, att det är en kamp att lämna allt. Så med Mathilda Lönnberg. Efter sin makes död längtade hon efter att åter förenas med honom. De två hade lefvat i femtio år med hvarandra, lidit och fröjdats tillsammans, delat intressen och allt. Nu försökte hon efter mannens död åter lefva, men hennes själ *längtade* bort sig.

Mathilda Stenhammar, som hennes flicknamn lydde, föddes 1836 i Risinge gamla romantiska nejd i Östergötland. Föräldrarna voro hofpredikanten Chr. Stenhammar, en gammal gustavian, och Jaquette Järn, en sällspordt duglig kvinna. Fadern dog, när dottern ännu var barn. Redan som liten diktade den ensamma flickan underbara sagor besläktade med de sägner, som i skogsbygden då ännu berättades. Sin bokliga uppfostran tillägnade hon sig själf. Ja, hon, liksom öfriga damer på 1850-talet, var naturligtvis i pension och lärde franska och broderade pärlkuddar o. d. Mera ingående blefvo hennes studier, efter det hon vid 17 års ålder gift sig med den blide begåfvade läskarlen fil. d:r Carl Lönnberg. Oaktadt hon efter sitt giftermål hade stort landthushåll och en stor barnskara att sköta, blefvo studierna i alla fack mer än vanliga. Särskildt den forntida litteraturen älskade hon att känna och förstå.

Först när barnen hunnit växa upp, ägnade hon sin tid åt författarskapet. För allmänheten utkom då "Ragnfast Mårsson". En bok, som för oss in — ej i den *grå* forntiden — nej, i en färgrik stark forntid med sitt bestämda kynne. De sakrika skildringarna trötta ej, de ge dessutom en rätt omgifning som bakgrund för händelserna. Ämnen från samma tid behandlar hon i "Kåre i Miklagård", "Sigtrygg Torbrandsson", prisbelönad af Fredr. Bremerförbundet, "Fru Holmfrid" (belönad med 1:sta pris i af Idun utlyst täfling). Det sist utkomna af hennes arbeten "En lekare", infördt som följetong i Aftonbladet 1905 och belönadt med 1:sta pris, låter sagans guldtrådar mer än förut skimra. Denna bok får mera sagomystik än de förra och fängslar därjämte genom ett vackert språk.

Äfven en fin rokokointeriör få vi genom "Onkel Casimirs hem", där man mest njuter af detaljernas finhet.

Barnen, af dem fyra döttrar, en gift med direktör Asklund i Linköping, två söner, professor Einar Lönnberg och lasarettsläkaren Ingolf Lönnberg, ha nu mist en värderad mor. Barnbarnen, de yngsta, den goda mormodern eller farmodern, som kunde väfva för dem den underbaraste sagomatta med underliga mönster och färger liknande de gobeliner, hon så ofta sydde. De vuxna sin förstående, sympatiska vän.

E—s.

FRU KRISTINA BORG:

HVARFÖR ÖNSKAR ni rösträtt? frågar ni. Jo först och främst emedan det är rättvist, att vi kvinnor bli röstberättigade, och därnäst emedan samhället och det hela skulle vinna därpå. Det är en klar sak, att ju mera upplyst och mångsidigt utvecklad kvinnan blir, desto bättre skall hon förstå att fostra det kommande släktet o. s. v.

En man, som intresserar sig för allmänna angelägenheter, har en betydligt vidare och mångsidigare syn på tingen än en, som blott tänker på sig själf och sitt, och på samma sätt är det med kvinnan.

Hur ofta hör man icke klagas öfver, att kvinnan håller mannen tillbaka i hans sträfvanden, och att hon är småsint. Hur skulle det kunna vara annorlunda under nuvarande förhållanden? Vill man ha ljus och ren luft in i ett hus, måste man ha fönster, så att man kan släppa in dem. På samma sätt förhåller det sig med den andliga atmosfären. Skall hemmet uppfylla sin bestämmelse och vara det centrum, hvarifrån höga tankar och ädla impulser samt hjärtegodhet utstråla, måste kvinnan intressera sig för och deltaga i tidens sociala spörsmål. Hon bör vara med om att stifta de lagar, hon och hennes barn skola lyda, samt känna sitt ansvar gentemot det allmänna.

Om så vore, skulle mycket vara annorlunda. Man behöfver blott erinra om kvinnans rättslöshet gentemot en supig man. Hvarför icke t. ex. ha en lag, som tvingar drinkaren att försörja sin familj, när han är arbetsför? I stället för att som nu låta honom hvarje vecka å krogen förstöra 18 à 20 kr., medan barnen formligen lida nöd.

Farhågorna att hemmen skulle försummas, om kvinnorna erhölle medborgerliga rättigheter, äro så orimliga, att de icke förtjäna bemötas. Kvinnorna böra väl vara minst lika intresserade för att hemmen skötas väl som någon annan. Hvarför skulle just männen ha privilegium på att utstaka den enda rätta vägen för kvinnan? Låt henne själf sörja för den saken, och hon skall gå dit, där hon bäst passar. Att de flesta kvinnor föredra att verka i hemmet och se sig omgifna af kärlek och tillgifvenhet och att därifrån sprida glädje och lycka åt andra, är gifvet. Men det hindrar icke, att kvinnan liksom mannen bör ha rätt att utveckla sig så mångsidigt som möjligt.

Hälsingborg, mars 1907.

KRISTINA BORG.

*

FRU MARIA RIECK-MÜLLER:

NÄR DE SVENSKA kvinnorna begära politisk rösträtt, är det endast rättvisa de begära.

De äro skattskyldiga i samma grad som män och lyda under samma lagar.

De ha visat sig äga kompetens att utföra för stat och samhälle lika gagneligt arbete som män. Och under det dessa fullgöra sin värneplikt för att sedan, om så kräfves, gå ut i krigstjänst — våga lifvet för fosterlandet — går väl knappast en dag förbi, då inte en eller flere kvinnor våga lifvet, i det de föda fosterlandet söner och döttrar.

Således — är nu, som det synes, den svenska kvinnan mannens jämlike i hvad som gäller skyldigheter och plikter, då är hon sannerligen äfven värd att åtnjuta samma rättigheter som han. Eller har månne vårt land sådant öfverflöd på dugande män, att det ej alls har bruk för all denna sunda kvinnokraft, som nu ligger bunden — väntande på att få göra sin insats i samhällets välbehöfliga omdaning?

Den landsherre, som låter hälften af sina åkrar ligga obrukad, är visserligen en dålig ekonom.

Stockholm, mars 1907.

MARIA RIECK-MÜLLER

*

DOKTORINNAN FRIDA STÉENHOFF (HAROLD GOTE):

HVARFÖR VI önska rösträtt? För att göra lifvet angenämare för både kvinnan och mannen. Deras intressen äro identiska.

I Gustav Sundbärgs lärorika statistik* blir oss uppenbaradt, att männen icke trifvas i Sverige. Detta sorgliga faktum lämnar icke kvinnorna någon glädje öfrig.

Så här hänger det ihop med allas vår vantrefnad. Följande bevis

* Aperçus statistiques internationaux. Dixième année.

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

äro nog: år 1900 funnos i åldern 15—20 år 959 flickor mot 1,000 gossar. I en något senare ålder, 30—35 år, äro kvinnorna 1,094 mot 1,000 män. Och i den sista, 80-årsåldern, äro kvinnorna 1,457 mot 1,000 män. Dessa siffror öfverväldiga kanske icke läsaren? Men de stiga dock i totalsumman därhän, att Sverige år 1900 hade 123,569 kvinnor mera än män.

Hvar hade alla männen tagit vägen? De hade ju börjat så lofvande, infunnit sig så talrikt i syskonringen. Men ett, tu, tre äro de massvis försvunna. Det ger verkligen att tänka på.

De emigrera eller dö. Båda delarna betyda vantrefnad här hemma. De som trifvas, d. v. s. må väl, de ge sig inte af till sällare jaktmarker på hinsidan Atlanten eller grafven. (Olycksfall och mord äro undantag från denna regel.)

Säkerligen står icke kvinnornas håg till att genom tvångslagstiftning hindra männen från att emigrera eller dö.

Men lika säkert är, att de gärna genom vist och humant reformarbete skulle vilja bidraga till, att deras kavaljerer icke allt fort behålla denna ledsamma lust att rymma fältet. Kvinnorna föredra att icke bli öfvergifna. Äfven i mogen ålder finna de nöje i männens sällskap, äfven när dansen och flirten fått vika för andra gemensamma intressen.

Det är ett dåligt betyg för Sverige och svenskarna att männen fly. Kvinnorna äro dock relativt oskyldiga härvidlag. De ha icke ännu fått rätt och makt att af hemlandet göra det bästa möjliga.

Men vänta bara!

Sundsvall, mars 1907.

HAROLD GOTE.

*

FIL. KAND. FRÖKEN SIGRID LEIJONHUFVUD:

OMBEDD ATT yttra några ord till svar på frågan: Hvarför önskar ni rösträtt?

får jag erkänna, att jag hör till dem, som anse, att såväl samhällets som speciellt kvinnans intressen verksamt skulle befrämjas, om den politiska rösträtten utsträcktes äfven till kvinnor. De skäl, hvarpå vi grunda en sådan öfvertygelse, ha under de senaste årens diskussion tillräckligt klargjorts. Men jämte detta afgörande motiv tillåter jag mig att i korthet antyda ännu ett, som för mig är mycket vägande.

Det finnes i vår tid ett alltjämt växande antal kvinnor, som af tydlig kallelse dragas att sätta in sina bästa krafter på det sociala arbetsfältet, kvinnor, hvilka samhället har att tacka för nya uppslag och initiativ på detta område. Men en kvinna med begåfning af denna art, om än förenad med den mest ingående sakkunskap, står dock utan möjlighet till direkt inflytande på de lagar och institutioner, med hvilka hennes arbete har att skaffa. Hon är utestängd från ett verksamhetsfält, som vore det för hennes intressen naturliga.

Med blicken öppen för nu antydda missförhållande måste man ställa som önskemål ej blott rösträtt, utan en vidsträcktare politisk befogenhet med möjlighet till full utveckling i samhällets tjänst af krafter, som ännu ligga delvis obrukade.

Stockholm, mars 1907.

SIGRID LEIJONHUFVUD.

Ett apropå till den stora löneregleringen vid statens järnvägar.

"HVAD MIN MAN får göra för en lön af 840 kr. jämte fri eldbrand och underhaltig bostad!" Så lyder mottot till följande inlägg från en bekymrad maka och moder, som i sanning äger något af ett ur hjärtat gånget nödrops skakande timbre.

IDESSA TIDER, då det i Idun ordats så mycket om hvad mannen *har* och *borde* göra, inom och utom hemmet, och en del fruar tycka att deras män hafva allt för liten sysselsättning, kan jag inte underlåta att påpeka, att det visst inte är alla män, som ha förmånen af "endast några timmars skrifgöromål om dagen", utan dessutom få arbeta, i många fall mer än de ha godt af, för en lön, som man ovillkorligen måste sätta *"svält"* framför, och det för en arbetsgifvare, som har både förmåga och skyldighet att åtminstone gifva sina arbetare en dräglig inkomst, nämligen *Staten*.

Nåväl, min man har anställning vid statens järnvägar. Till hans skyldighet hör att hvarenda dag i både ur och skur färdas 30 kilometer på ett tämligen primitivt åkdon, som kallas dressin, hvilket åkdon han själf får hålla sig med, mot en ringa årlig ersättning.

Hvad tycks! Skulle vädret göra det omöjligt att taga sig fram på dressin, får han efter reglementet *gå* de tre milen.

Nu borde ju enligt naturens fordringar en stärkande måltid vara på sin plats under en dylik tremilafärd, men se, det tycker staten kan vara onödigt, ty något dagtraktamente består den inte och lönen räcker omöjligen att äta på hotell, tacka Gud att den räcker till att äta sig mätt i hemmet. Därför är enda resursen att äta medhafda smörgåsar och sedan först långt fram på eftermiddagen erhålla en ordentlig måltid.

Nåväl, man tycker ju nu att efter allt inspekterande ute på linjen, med att tillse det allting utföres ordentligt och att banan ligger säker för trafiken och dymedels tusentals människors lif äro skyddade, arbetet borde vara slut, men så är icke förhållandet. Sedan förekommer en mångfald skrifgöromål. Då ändtligen allting blifvit klaradt, är det för det mesta långt lidet på kvällen, så att om något hemlif kan det nästan aldrig bli tal, ty att mannen efter en sådan arbetsdag är trött, är ju självklart.

Vore nu lönen i proportion till arbetet, skulle man ju ingenting kunna säga om saken, men då man tänker sig, att ofvanstående lön skall räcka till mat och kläder för t. ex. man, hustru och ett par, tre eller flere barn, så kan man nog inse att det inte kan bli mycket för hvarje.

Nog torde det vara statens skyldighet att åtminstone i andra rummet hjälpa till att fostra ett kraftigt och arbetsdugligt släkte och icke löna sina tjänare så, att de icke kunna gifva barnen hvad man i rimlighetens namn kan fordra: "Tillräcklig föda och en smula uppfostran."

Visserligen pågår nu, som i rubriken antydts, en löneregelering, men den föreslagna lönen är så futtigt och småaktigt tilltagen, att det i denna prisstegringstid är det samma som intet och komma sakerna att inom ett år stå precis på samma nivå som nu, kanske sämre.

MOR ANNIKA.

Äkta Schweizer-Broderi.

Rekvirera prof och modeplanscher å våra halffärdiga, broderade, hvita, **tvättäkta battistklädningar** från kr. 23.50 till kr. 55.20 för hela klädningen.

Vi sända de utvalda klädningarne **tull-** och **portofritt** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern F 8 (Schweiz).

Sidentygs-Export. – Kungl. Hoflev.

"Måttlighetsfolk" och "nykterhetsfolk".

IDUN HAR så många gånger under årens lopp ådagalagt sina sympatier för de *lofvärda* och *goda* formerna af vår tids nykterhetsarbete, att vi på intet vis anse oss behöfva undertrycka ett allvarsord mot dess *fanatiska* och *förkastliga* öfverdrifter. Visserligen voro vi fullt beredda på, att hr Thore Blanches inlägg i n:r 10 trots dess tydligt uttalade nykterhetsvänlighet — man läse endast ännu en gång slutorden: "Bekämpa rusdryckerna, använd hårda medel, där icke kunskap och öfvertygelse räcka, men låt oss först och främst vara ett klokt folk och i andra rummet nykterhetsfolk!" — på sina håll skulle mötas af opposition och missförstånd, men på så eklatanta bevis för befogenheten af det sagda, som vissa "nykterhetsvänner" själfva nu skyndat att förse oss med, hade vi knappast räknat. Som ett enda litet prof på det skrifsätt, genom hvilket dessa "nykterhetsvänner" söka gendrifva tillvitelserna för fanatism och intolerans mot alla, som våga ha en från deras egen afvikande mening, är det kanske nog att anföra följande rader ur de svenska godtemplarnes officiella organ tidningen "Reformatorn", som i en af hätskhet genomsyrad artikel — dock utan hvarje försök till *sakligt* gendrifvande af hr Blanches framställning — slutligen säger:

"Skall sådan ovederhäftighet och ansvarslöshet vara något utmärkande för den nya regimen i "Idun" och är det meningen att tidningen skall konkurrera med "Figaro", "Servitören" och dylika "organ", då skall det sägas ifrån, att "Idun" bör förvisas från hemmen till ungkarlskrogarna. Där är atmosfären i regel redan så alkoholförgiftad att en stinkbomb mer eller mindre föga inverkar."

Såväl redaktionen som hr Thore Blanche personligen ha dessutom uppvaktats med en del anonyma smädeskrifvelser i liknande anda.

Det är att beklaga, att en stor ideell rörelse skall neddragas och förryckas genom dylika lågheter, men man får väl hoppas att — trots allt grumlet, som striden upprör — äfven detta viktiga sociala framtidsproblem engång skall finna sin lösning i *frihet* och *sanning*.

Åt ett par insändare, som i sin polemik behållit en värdig ton, ha vi med nöje lämnat plats på annat ställe i numret.

Teckningslista för bidrag till Wennerbergstoden i Uppsala

finnes för hugade bidragstecknare tillgänglig å tidningen Iduns byrå, Drottninggatan 51, Stockholm, och mottagas äfven tacksamt pr post insända bidrag, hvilka sedan i sinom tid komma att redovisas i Idun.

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G:D HOTEL NATIONAL.
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis.

EN KONSTNÄRSVETERAN.

IDUN MEDDELAR i dag en bild från den senaste konstutställningen under en på sådana ganska rik säsong. Det är denna gång en af konstens seniorer, friherre Olof Hermelin, som exponerar alstren af sin flitiga pensel. På vår bild finna vi den gråhade, men trots sina nyss fyllda 80 år ståtlige och ungdomlige artisten i utställningslokalen å Konstnärshuset. I fonden synas några af hans taflor; å öfre raden "Bautastenar i Bohuslän" och "Stilleben", å den nedre "Sommarbete för renarne" samt "Elfkarleö vattenfall".

FRIHERRE O. HERMELIN PÅ SIN UTSTÄLLNING. A. BLOMBERG FOTO.

SOM EN Sveriges målare dokumenterar sig kraftigare än någonsin artisten friherre *Olof Hermelin* med sin i dagarna öppnade utställning. Denna utställning, 70 nummer stark, ger icke blott en samlad och ganska fullständig bild af hans konstnärskap, den är också en revy af de skiftande syner och scener, som under färder och ströftåg genom konungariket afspegla sig på vårt ögas näthinna. Och det är här icke blott konstnären, som sett på motivet med ett för former, färger och luftfenomen känsligt öga, det är också naturdyrkaren och fosterlandsvännen. Det är kanske att man vet att friherre Hermelin är en verksam och varmhjärtad fosterlandsvän som få, men hans taflor förmedla alltid intrycket af att det är främst kärleken till naturen, till naturen just såsom svensk, som gifvit impulsen och varit drifkraften vid deras målande.

Det förefaller, som om artistens förmåga växte med motivet och — hvarför icke? — äfven med formatet, åtminstone äro i allmänhet de större dukarne med storvulna motiv m. a. o. Norrlandssakerna de bästa. För sörmländska motiv har artisten naturligt nog förkärlek, men han har äfven målat andra, t. ex. från Skåne, som visa att han är fullt förtrogen med och uppskattat de mest olikartade ljusbrytningar af den ädelsten, som kallas det svenska landskapet.

En fransk Ibsentolkarinna.

SUZANNE DESPRÉZ tillhör, som synes, ej de bildsköna skådespelerskorna, och likväl lyser detta ansikte af en själfull fägring. Det intagande porträttet visar hän på ett temperament af sanningsträngtan och känslomjukhet, af eld och styrka.

DEN NAMNKUNNIGA franska skådespelerska, som om några dagar skall uppträda inför Stockholmspubliken, tillhör de talangfullaste utöfvarinnorna af modern scenkonst i den franska hufvudstaden. Från en liten bisarr och kantig parisertös, hvars konstnärliga möjligheter upptäcktes af l'Oeuvres direktör, M. Lugné-Poë, som numera också är hennes make, har Suzanne Despréz under några år utvecklat sig till en stor skådespelerska, som på olika pariserteatrar presterat ett betydande antal roller inom det högre karaktärsskådespelet och komedien. Hon har särskildt gjort sig ett namn som framställarinna af Ibsens kvinnogestalter, ty hon hyser en djup beundran för den nordiske diktaren, och det är tack vare hennes tolkningar af de kvinnliga hufvudpartierna i "Ett dockhem", "Byggmästar Solness", "En folkfiende", "Kärlekens komedi", "Samhällets pelare" m. fl., som fransmännen lärt sig att förstå och värdera Ibsen. Den bekante wienske teaterkritikern författaren Herman Bahr skref för ej länge sedan efter att ha sett henne i "Ett dockhem": "Den lilla parisiskan är mera Ibsensk än både Duse och Agnes Sorma." Emile Zola yttrade 1901 om henne efter det hon kreerat hans "Thérèse Raquin" samt Gervaise i "Fällan": "Hennes stora talang är sammansatt af sanning och känsla. Hon ger själfva lifvet genom den beundransvärda enkelheten i sitt spel, genom det sätt, på hvilket hon framställer figuren, görande den till sitt eget kött och blod genom att helt gå upp i den."

Den celebra artistens gästspel å Kgl. teatern härstädes börjar måndagen den 25 dennes och kommer att omfatta fyra föreställningar, upptagande "Ett dockhem", af Ibsen, "Thérèse Raquin", af Zola, "Phèdre", af Racine, och "Poil de Carotte", af Jules Renard.

FÖRFATTAREN HR TOR HEDBERG. KAUDERN FOTO.

DEN FRANSKA SKÅDESPELERSKAN SUZANNE DESPRÉZ.

ETT SOMMARPARADIS

INGENIÖR Ö FRU L. NOBEL.

ATT RYCKA UPP våra svenska kurorter, göra dem tidsenliga och därigenom alltmera lockande för det Sverige, som reser, är en fosterländsk gärning så god som någon. Det vackra Båstad genomgår f. n. en sådan omdaning, tack vare en svensk mans energi, intresse och lust för ekonomisk uppoffring. Det är ingenjör Ludvig Nobel på Djursholm — gift med författarinnan "Leas" dotter — som af den idylliska kustbyn vid foten af Hallandsås håller på att skapa en än mera tilldragande sommarort än hvad den hittills varit. Efterföljande skildring torde jämte de meddelade vyerna komma att locka mer än en af våra läsare dit ned, då sommaren kommit hit med sol och lifgifvande värme.

NÄR MAN STIGER AF vid Båstads prydliga station på Västkustbanan och blickar ut öfver landskapet, ser man på afstånd Kattegatts blå böljor, hvilka skölja en inbjudande sandstrand. En liten bit uppåt landet höjer sig Hallandsåsens skogklädda sluttningar och mellan dessa och hafvet ser man Båstads åldriga kyrktorn, omgifvet af den lilla köpingens hus, kokett och pittoreskt inramade i frodig grönska. Det hela är en tafla så vacker, att den svårligen går ur ens minne, när man en gång sett den en strålande sommardag.

Och när man sedan i char-à-banc eller droska efter omkring 10 min. åkning hunnit fram till den lilla badorten, känner man sig ingalunda sviken i sina förväntningar. Små nätta, prydliga hus med stora trädgårdar, *en* rak och många krokiga, trefliga gator möta först ens öga. Fortsätter man så sin väg ned till stranden, utbreder sig en liflig tafla för blicken. På den breda sandstranden leka barn af alla åldrar, ja, ända ut i det långgrunda vattnet gå de med bara ben och uppskörtade kläder för att manövrera sina barkbåtar. Solbrända och rödblommiga ge de taflan ett intensivt lif. Under lummiga träd ett stycke högre upp på stranden sitta barnsköterskor och föräldrar, som ha ett vakande öga på "det unga Sverige". En mängd andra badgäster finnes där naturligtvis äfven, men det är ej utan skäl som man kallat Båstad "barnens paradis".

Flertalet badgäster utgöres nog af familjer med barn, som man vill låta njuta af den rena, milda Båstadsluften, hvilken tillsammans med de utmärkta sanitära förhållandena göra Båstad alltmera omtyckt år från år. Vid stranden ligga tvenne stora kallbadhus och ett varmbadhus, alla flitigt begagnade, förstås.

Fortsätter man promenaden västerut, kommer man snart till Strandhotellet, en stor, modern restaurant med hotell för badgäster, det hela prydligt, vackert och inbjudande. I närheten af detta ligger en hel del villor, som hyras ut åt familjer, hvilka önska ha eget hushåll.

Några steg längre åt väster och vi stå framför en grupp villor i treflig stugstil med tegel-, halm- eller torftak och med nyanlagda små täppor kring hvar och en.

Hela denna lilla "Garden City" (8 villor) anlades förra året af ingenjör Ludvig Nobel, som år 1905 med familj vistades i Båstad och då blef så förtjust i stället, att han därstädes inköpte ett jordområde, å hvilket han nu uppfört dessa små "mönstervillor". Han ansåg nämligen Båstad äga särdeles stora förutsättningar såsom sommarhem för familjer, hvilka önska en fast bostad för sommaren för att undvika de mer eller mindre primitiva dylika, som vid de flesta badorter stå att hyra.

I hvar och en af dessa villor finnes på nedre botten ett större samlingsrum med öppen eldstad, så att familjen vid påkommande regn- och ruskväder ej skall vara hänvisad till societets- och hotell-lokaler, utan samlas hemma kring en treflig, flammande brasa. Sofrummen på öfre botten äro försedda med enkla, men bekväma järnsängar samt hvitlackerade träm öbler och ljusa gardiner, hvilket gör ett gladt och luftigt intryck. — Ingenjör Nobel, som infört vattenledning i Båstad,

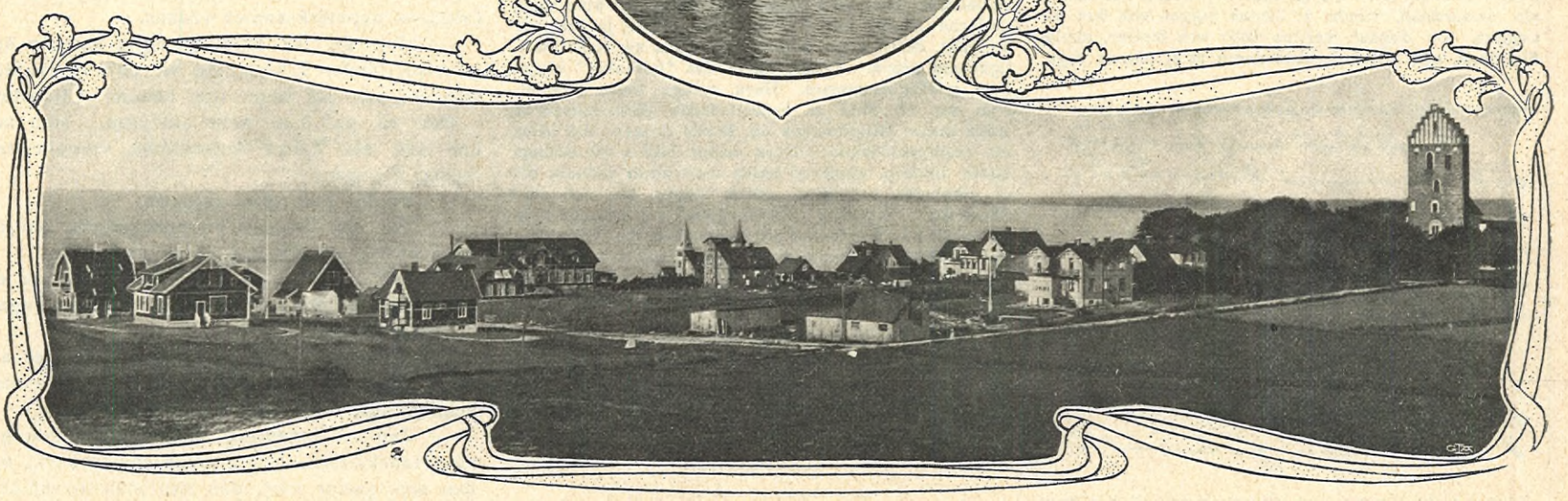

VY AF BÅSTAD. KYRKAN, STRANDHOTELLET OCH NOBELSKA VILLAOMRÅDET.

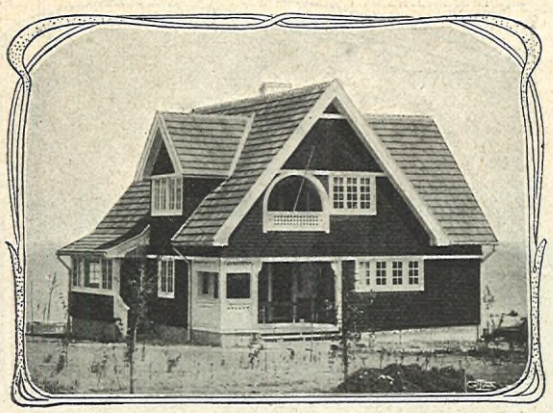

VILLA SORRENTO.

har ledt denna ända fram till sina villor. Han har äfven föranledt Strandhotellet att anlägga en större septisk tank, till hvilken också hans villor ha ledning, så att hela den lilla villastaden sålunda är försedd med vatten- och afloppsledning.

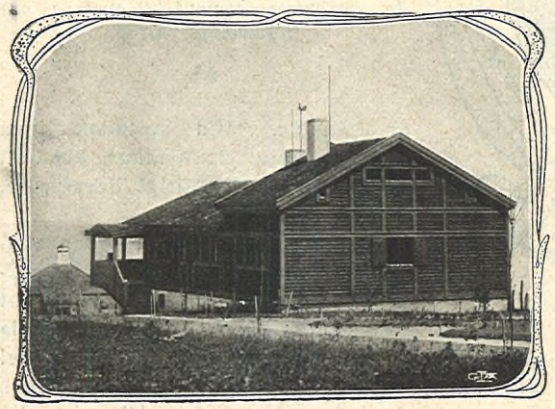

VILLA "HÖGSTUGAN".

Den ena af villorna — byggd i ryggåsstil och kallad "Högstugan" — äges och bebos af ingenjör Nobels mor, fru P. Nobel. Både det yttre och det inre af denna "stuga" är särdeles tilltalande. Ritningen är utförd af arkitekten W. Sjöberg och alla möbler komponerade af artisten Alf Wallander. Den af ingenjör Nobel själf bebodda villan, Sorrento, ligger midt bland de andra villorna. Salen har en treflig "matvrå" och på öfre våningen finnes en loggia.

VILLA BOET.

Af de öfriga villorna äro två redan sålda till ett par Djursholmsfamiljer. De andra hafva varit uthyrda till familjer, af hvilka somliga långväga ifrån, bland annat två från Moskva.

En skola är jämväl under anläggning för att tillföra samhället ett ökadt ungdomligt element, hvartill snart kommer ordnad gatubelysning med Lux-lampor.

Man må hoppas, att detta försök att bereda verkligt trefliga sommarhem för familjer och att ställa den förr ganska primitiva lilla badorten i ledet bland våra mest besökta, skall

INTERIÖR FRÅN VILLA SORRENTO.

bära goda frukter. Det är på tiden att vi börja taga vara på de resurser, som finnas inom vårt land, så att ej de flesta af de mera välbärgade svenskarne tillbringa sina somrar vid utländska badorter för att njuta den komfort, de ej anse sig kunna påräkna vid våra svenska.

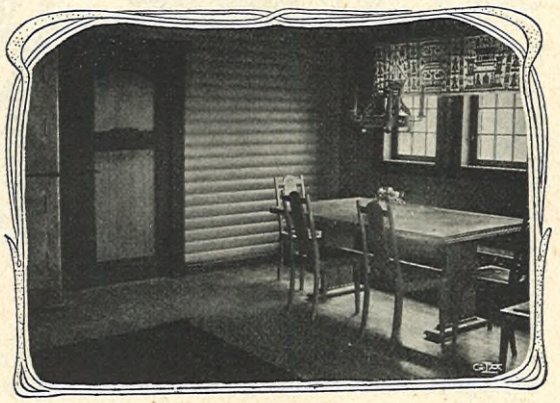

INTERIÖR FRÅN "HÖGSTUGAN".

"Måttlighetsfolket".

En replik till hr Thore Blanche.

VÅRA MÅTTLIGHETSSUPARE göra verkligen allt hvad de kunna för att sätta rusdryckerna i misskredit. Att det lyckas dem, är inte deras heder.

De orda vidt och bredt om sin kärlek till mjölk och vatten och tycka äfven om te och kaffe. Men de skulle förakta sig själfva, om de inte då och då hade smak för ett glas godt vin eller en konjak till cigarren, och deras hälsa skulle lida af att inte ibland få ge nykterhetsfolket en gliring.

Måttlighetsfolket gör hvad det kan för att hindra ett älskadt fosterland att råka i händerna på fanatiska svärmare utan omdöme och sans för lifvets realiteter, som i alla fall är och förblir vin och spirituosa. Människosläktet trår efter sprit. Detta är ett förhållande, som ingen sant måttlig vill ha ändradt. Spirituosan har följt kulturen i spåren, där den inte rent af gett upphof till sådan, t. ex. i de engelska kolonierna. Vi älska moder Svea högt, så länge hon ger oss di med tiodubbelrenadt från Karlskrona. Men slutar hon denna sin omvårdnad, vända vi henne ryggen och fara till Cognac. De dygder, spriten föder och fostrar, skulle försvinna, och laster, hvilkas namn vi ej nämna våga,

skulle träda i deras ställe. När Japan stiftade sin opiumlag, var dess dom färdig. Sverige bör låta varna sig. Ett rusdrycksförbud skulle ställa vår stolta nation bland barbarstaterna. Ja, ännu lägre. De mest utvecklade kulturländerna omhulda rusdrycksnäringen.

Det är nog synd om de stackars fyllbultarne, men piska dem på samma gång vattumännen få sin afbasning. Där kunskap och öfvertygelse icke räcka till, får man använda hårda medel. Det egna jagets stimulerande går gifvetvis före våra medmänniskors väl. Det är en bra gammal lära den där, att man skall taga vara på sin broder. Låtom oss som prästen och leviten låta den sargade ligga, där han ramlat. Polisen sörjer nog för att han får härbärge.

J. LINUS WESTER.

*

TÄNK, OM vi kvinnor hade herr Thore Blanche på vår sida! Hvad han då skulle kunna uträtta mycket godt med sin talangfulla penna! I sin uppsats i n:r 10 af Idun rifver han i stället ned hvad vi arbeta på att bygga upp hos våra barn. Få äro väl de mödrar, som vilja predika måttlighet för sina unga oerfarna söner, när de veta huru svårt, ja hart när omöjligt, det blir för de flesta att hålla sig inom måttlighetens gräns. Tyvärr hafva alla "fyllbultar" börjat som måttlighetssupare. Huru många tusen familjer, som nu till följd af familjefaderns alkoholmissbruk träda under fattigdomens ok, skulle ej med jubel hälsa ett rusdrycksförbud! Huru många blad i vår odlings stolta historia skulle ej hafva varit ännu skönare om ej alkoholen satt sina mörka fläckar här och där! "Spioneri", "hyckleri", "lönkrögeri" och hemliga synder frodas i vårt land i oroväckande grad. Våra kvinnor behöfva i sanning vakna upp öfver den undermerande fara, som lurar på vår svenska nation såsom folk, däri att äfven kvinnornas alkoholmissbruk tilltager.

Borde vi ej ömma för de arma oskyldiga små, som genom de ärftliga anlagen hemfalla åt synd och last? Nej, låt oss i första rummet bli ett nyktert folk! Först då skola vi bli det lyckligaste och friaste folk på hela jorden!

E. H.

Syndabocken.

Berättelse af **August Strindberg.**

(Forts. fr. föreg. n:r.)

ATT ANKLAGA honom ville han icke, ty då vore mannen förlorad, men han ville ha full bevisning för sig själf, innan han afskedade honom. Därför telefonerade han till fiskalen och bad om enskildt samtal. Tjärne älskade icke Libotz, men vädrande ett beslag, lofvade han genast komma, då han i nödfall väntade sig få del af hemligheter, som sedan kunde begagnas.

Han kom på cykeln, rusade in i byrån och red strax grensle på en omvänd stol.

Libotz, försiktig som vanligt, började med en inledning, som lämnade Tjärne alldeles oberörd, men när han nalkades föremålet, syntes fiskalens uppmärksamhet väckas.

— Men du får icke ta detta som en angifvelse, fortfor Libotz, jag vill bara ha fredadt samvete, när jag säger upp honom ur tjänsten.

Och så gaf han hela analysen. Men när han såg att Tjärne antecknade, varnade han honom återigen:

— Du får icke göra rapport.

— Nej, det är bara en promemoria, om jag skall kunna anställa privat undersökning.

— Låt mig lita på det! Men säg, har du märkt om Sjögren lefver öfver sina tillgångar, när han är ute?

Vid namnets nämnande snördes Tjärnes ansikte, som om han knöt igen en påse med hemligheter, och strax efter svarade han:

— Jag vet ingenting, men tror att han går på Stadskällarn, och att där spelas kort; och den som spelar kort, den kan man tro om allt.

Det blef Libotz' tur att ändra ansikte, och han forskade i Tjärnes onda ögon, om han alluderade på middagens oskyldiga kortspel på asylen; men han såg icke något fientligt mot sig i dessa hvassa blickar, ehuru där låg ett underjordiskt hat, som sökte ett föremål längre bort. Och han förstod att utfallet endast varit ett sådant demoniskt misshugg, där hans egna tankar framkallat den andres genom hemlig öfverföring. Dock, vid nämnandet af Stadskällarn, steg ett dunkelt skvallerminne upp hos Libotz om något rivalskap mellan kaféflickan och Sjögren samt Tjärne.

— Du bär väl icke något agg till Sjögren? frågade han, välvilligt, men obetänksamt.

— Hvad skulle det vara för agg? Hvad har jag för affärer med Sjögren? högg Tjärne i, viljande läsa Libotz' baktankar.

Denne förstod nu att han rört vid ett sår, och att Sjögren verkligen vunnit på rivalen, hvilket den oemotståndlige aldrig skulle förlåta. Och han insåg att skrifvarn var förlorad, därför började han bedja för honom; men då sprang Tjärnes hat ut i en gnista, som kastade åt sidan, och han unnade icke den lille, nyss besegrade mannen, denna revansch, att afslöja Don Juan som öfvervunnen i kärleksstrid, och af en obetydlig skrifvare.

Ju mer Libotz lade sig ut för den brottslige, ju flere goda sidor han framdrog hos honom, dess högre steg Tjärnes hat mot båda. I sin nöd och förtviflan försäkrade Libotz, naivt nog, att han aldrig alluderat på något kärleksförhållande . . .

— Hvad menar du? afbröt fiskalen.

Libotz märkte förlöpningen och ville ta tillbaka, men fruktande att förvärra saken, vände han knifven mot sig själf; tog skulden på sig, talade om de små knep, oskyldiga visserligen, som han lärt den unge mannen.

Tjärne hörde gärna att Libotz förtalade sig, uppmuntrade till fortsatta förtroenden, plockade sin fågel, blef vid godt humör, betade på med några egna små bekännelser, som han hittade på, och så blef det riktigt förtroligt. Det där med advokaten Knifving fann han syperbt; den första gratis-gumman förklarade han sig tro alldeles blindt på, ty liknande hade händt honom också i lifvet, många gånger. Men när han i samma andedrag började fråga hvad Libotz trodde om Askanius och hans föregående, då ville icke advokaten gå med.

— Man måste vara tacksam, afbröt han, och intet var så farligt som att rota i andras förflutna, när de redan försvarat sitt.

Då vände Tjärne, berömde Libotz för hans trofasthet, och utgöt sig i loford öfver Askanius, såsom karaktär betraktad; som människa visste han ju ingenting om honom. Med Askanius höll han på så ifrigt, tills han hunnit ut genom dörren. Då först erinrade sig Libotz att han glömt ta löfte af fiskalen att icke göra något emot Sjögren, men det var för sent, och Tjärne hade dessutom lämnat ett så godt intryck efter sig genom att tala välvilliga ord, att Libotz kände alla farhågor undanröjda.

Blifven ensam, satte han sig att bringa ordning i kladden genom att införa utgifter och inkomster på rätta ställena, därmed öfverskylande den unge mannens svagheter, och fast besluten, att behålla honom i tjänsten, sedan han talat vackert med honom. Därmed skulle han öppna dennes ögon, rädda hans framtid, bindande honom med tacksamhetens starka band.

*

Advokaten Libotz var en skarpsinnig man, med klart omfattande förstånd. När han läst ett invecklad mål, kunde han referera det inför domstolen i dess stora drag; och han ägde alltid besinning och lugn, bet sig fast i hufvudsaken och lät aldrig motparten prata bort sig genom att kränga åt sidan; skötos bisaker fram för att skymma det väsentliga, så tog Libotz fatt i dem, plockade sönder dem, men återkom alltid till ämnet, utvikningarna måtte ha varit aldrig så kringirrande. Men denna starka intelligens var i lifvet naiv, kunde synas enfaldig till och med, när han satt och förrådde sina små svagheter, hjälpte fienden att skaffa vapen och ammunition, utlämnade sitt hufvud på fat åt den förstkommande. Men allt detta härrörde af hans godtrogenhet, som icke var baserad på okunnighet om mänskliga naturens ondska, utan på ett principielt bemödande att tro godt, inbilla sig tro godt, och där besvikenhet följde, likafullt söka fördraga medmänniskans svagheter, och förlåta i oändlighet. Det var hans natur, helt enkelt, medfödda idéer om världen, mänskorna och hans eget dunkla öde, hvilka han benämnde sin religion. Hans vänner ansågo honom utanför tjänsten vara ett dumhufvud; de som icke kände honom kallade honom hycklare, ty de trodde icke att han ägde dessa vackra tankar om människorna eller besatt sådant oändligt tålamod, hvilket de kallade svaghet. Denna godvillighet kunde visserligen ådraga honom beskyllningar för partiskhet och ha ledsamma följder, men det fördrog han som allt annat. Sålunda hade en gång en affärsfirma i hufvudstaden tillskrifvit honom med förfrågan om en viss handelsmans ställning i och för kredits lämnande. Libotz hade svarat, att han icke visste annat än godt om mannen. Men så gick det utför, och advokaten fick ett ovettigt bref därför att han "rekommenderat en skojare." Nu var mannen i fråga ingen skojare, och Libotz hade icke rekommenderat honom, men så där hårdrogos alla uppgifter," det var han van vid och det kunde man icke göra något åt."

När man gjorde honom orätt, blef han icke ond, men bedröfvad; han kunde icke hämnas, ty han kunde icke göra ondt. Han fann "konsten att göra illa" så oändligt svår, att han beklagade de onda, ty han trodde att de ledo mest själfva af sin ondska och att de plågades af de lidanden, som de tillfogade andra.

Sedan han emellertid om denna söndagsafton blifvit ensam, mottog han besök af en bekant borgare, som skulle upplösa sitt äktenskap. I tre timmar fick Libotz öfver sig ett tioårigt äktenskaps alla fasor.

— Hvarför han I icke gått ifrån hvarann förut? frågade han.

— Det är inte så lätt att gå, när man har dumpit i fågellim, ju mer man sprattlar dess fastare sitter man.

Han fick makarnes gräl och ömsesidiga beskyllningar, referat af intimiteter, som han knappt förstod, allt elände som fostras i samlefnaden, och ett oresonligt hat, som han icke kunde förstå. När han sökte medla fred, blef färgaren som ett eldsprutande berg, talade om giftmordsförsök med lifstidsfängelse, och när advokaten föreslog skilsmässa, så tvekade den olycklige, blef betänksam, tog upp om barnen, lugnade sig, fick tända en cigarr, och slutade med att säga allt godt om hustrun han visste. Och så gick han.

(Forts.)

Ärade kvartalsprenumeranter

göras uppmärksamma på, att ett nytt kvartal inom kort tillstundar och att, till undvikande af afbrott i tidningens regelbundna befordran, det är önskvärdt att prenumerationen utan dröjsmål förnyas. Det snart tilländalupna kvartalet torde ha öfvertygat våra läsare, att redaktionen, med fortsättande af tidningens gamla goda program, har all möda ospard att vidga och höja Iduns litterära och konstnärliga innehåll, på samma gång vi som hittills ägna nödig uppmärksamhet åt hvarje kulturell och social lifsfråga. Ökad tillslutning från vår läsekrets sida kommer att ytterligare skärpa våra bemödanden.

"T. T."

(Thalias tjänare.)

SOM ETT apropå till den i dagarne företagna omorganisationen af den kända föreningen "T. T." meddela vi å nästa sida bilden af dess nya och gamla styrelse. En af föreningens mest entusiastiska och nitiska tillskyndare har i medföljande text velat teckna föreningens historia från dess upprinnelse och till dato, då den, rekonstruerad, är lifskraftigare än någonsin.

DET VAR i november 1902 som en handfull sångare första gången samlades å restaurant Metropol i Stockholm för att dryfta ett af kördirigenten Otto Edberg väckt förslag att söka sammansätta en kör af solister vid Stockholms olika teatrar. Idén föreföll både originell och god, och fjorton dagar efter första sammanträdet var sångsällskapet T. T. ett mycket flitigt arbetande sällskap. Till aflönad kördirigent valdes dir. Erik Åkerberg, och sällskapets ursprungliga medlemmar voro följande: Adami, Oscar Bergström, Otto Edberg, Erikson, Henning, Lund, Alfr. Lundberg, Malm, Murdahl, Knut Nyblom, Ivar Nyblom, Elis Olson, Salmson, Schücker, Gust. Sjöberg, Svedelius, Aug. Svensson, Wallgren, Wickbom och Hofer. Den senare lämnade dock redan på vårsidan landet för att i Bamberg tillträda ett engagemang och har sedan aldrig gästat T. T. I Hofers ställe inträdde den kände kvartettsångaren Helmer Nygren vid Operan.

T. T.:s första konsert gick af stapeln påskdagens middag 1903 i Musikaliska akademien. Det blef en stormande succés så väl för dirigenten som kören och de strängaste musikkritici med märket P.-B. i spetsen voro superlativa i sitt beröm.

Sommaren 1903 gjorde T. T. sin första turné i svenska landsorten.

Många och glada äro de minnen som stå i samband med denna färd. På gammalt studentmaner hade i tvänne städer, Motala och Halmstad, stadens familjer öppnat sina hem för T. T:isterna, där de omhuldades på det mest älskvärda sätt, och för hvilken storartade gästfrihet T. T. aldrig kan vara tacksam nog. Från denna färd berättas det om en af första tenorerna, hvars valspråk för öfrigt hela resan igenom var: "god och glad skall mänskan vara", hur han, i förtjusning och tacksamhet öfver det mottagande han rönt i Motala, vid afskedet å perrongen kysste sin värdinnas hand och yttrade följande tänkvärda ord: "Tack lilla rara fru X. för den här tiden. Jag har *aldrig* i mitt lif haft så roligt och inte ens *då*."

I denna första sångarfärd, som äfven blef ekonomiskt ganska lyckad, deltogo alla tjugo T. T:isterna, utom Malm och Gust. Sjöberg.

I maj 1905 utgingo T. T:s trenne försöksår, som vid sällskapets bildande beslutits, och såg det verkligen ut, som om sällskapet af brist på entusiasm skulle gå tvindöden till mötes. Så ville dock ej sällskapets ordförande och sekreterare, det beslöts en rekonstruering, och häromdagen samlades man ånyo för att vid tonerna af T. T:s älsklingsnummer: "Sköna sol, du allt förgyller" väcka de gamla minnena till lif och lägga grunden till något nytt, *den första kamratklubben* inom teatervärlden.

Från den dag det gamla T. T. bildades har dess styrelse nog skiftat, men som trenne veteraner ha på sina poster kvarsuttit, som ordförande *Knut Nyblom*, som sekreterare *Oscar Bergström* och som skattmästare *G. A. Lund*.

Meningen med det nya T. T. är endast och allenast att med sångens allt försonande makt och hjälp söka höja kamratskapet inom teatern. All offentlig diskussion om *teater* är bannlyst för att bestämdt markera, att klubben *icke* önskar gå i harnesk mot Svenska teaterförbundet och ej heller ämnar uppträda såsom någon fackförening.

Inträde i klubben sker efter föreslagning genom val, och står det enligt klubbens sista beslut fritt för medlemmarne att till inträde föreslå regissörer och kapellmästare.

Aldrig i mannaminne har en så liflig sammanslutning mellan scenens folk ägt rum, och det är att hop-

Victoria-Kängorna

Damernas favorit

levereras **fraktfritt** på alla platser i Sverige till följ. priser

BOXCALF. . . . . Kr. 16,—
CHEVREAUX . . „ 18,—
BLANKLÄDER . . „ 20,—

Hvarje par garanteradt.

Vid reqv. torde uppgifvas, om snör- eller knäppkängor, rak s. k. militärklack eller svängd klack, föredrages. Om bestämd storlek ej kan uppges torde foten ritas af på ett papper.
Ombyte göres med beredvillighet i händelse af behof.

Silvanders, Skoafdelningen, Göteborg

pas, att den nybildade klubben, det pånyttfödda T. T., måtte på ett välgörande sätt kunna realisera det höga mål, som dess stiftare satt sig före — stiftandet af ett ideellt och godt kamratskap inom teatern!! *M—e.*

Teater och musik.

"Johan Ulfstjerna" på Svenska teatern.

THOR HEDBERG har med växlande framgång under årens lopp skänkt vår nationella scenkonst flere verk, präglade af konstnärligt allvar och ärligt sanningssökande, men något så helt och starkt som skådespelet "Johan Ulfstjerna", hvilket förliden vecka nådde en välförtjänt premiärframgång på Svenska teatern, har han icke tidigare åstadkommit. Det borde kunna bära hans namn som dramatiker äfven utom Sveriges gränser.

Handlingen i det nya dramat "tänkes försiggå i en f. d. svensk provins", och det är tydligt, att det är den Schaumanska katastrofen i Finland som närmast gifvit grundstoffet. Detta har dock af diktaren behandlats med en skaldisk frihet och psykologisk fördjupning, som lyfter det från melodram till äkta och lefvande själsskildring. "Fallet" får den universalitet, som är konstens grundmärke; det enstaka utslaget af ungdomlig exaltation växer till ett fosterlandskärlekens epos; den privata konflikten mellan fader och son blir till en hel filosofi, ett stycke världsvishet, ett försök till lösning af en af tillvarons evigt tragiska motsatser. Och detta allt utan förkonstling, utan grummel och dimmiga spekulationer, enkelt, klart, följdriktigt och verksamt.

Ja, där finns till och med ett öfverskott af lyrik i detta vackra drama. Handlingen går genom alla dess fem akter rätt på målet, utan att se sig om. Men blåa blommor hinna dock slå ut vid dess väg. Scenerna mellan Helge, den unge frihetssvärmaren och attentatsmannen, och hans flickbrud äro betagande i sin frostigt vårbleka fägring.

En stor gestalt är faderns — eller rättare sagdt: den växer därtill under åskådarnes egna ögon. Den förment utlefvade, den efterblifne, som i ett enda lejonsprång hinner upp lifvet, lyfter gärningen, som ungdomen feberyrande beredde, öfver på den grånade vishetens och ansvarskänslans skuldror, som dör för att sonen, framtiden, måtte lefva — detta är en af dessa *lefvande* diktens gestalter, hvarpå icke ens dramatiken, lefvandegörandets specie'la konst, är allt för rik.

Författaren hade ock glädjen se sitt genombrottsverk buret fram af besjälade händer. Hr Emil Hillberg gjorde af Johan Ulfstjerna allt hvad ett mognadt mästerskap kan utforma af ett stycke ädel metall. Hr de Wahl som sonen hade en utmärkt första akt, slet sedan sönder mycket med sitt maner, lyfte annat högt i ljuset i sekunder af frambrytande ursprunglighet. Fru Fahlman som fru Ulfstjerna täckte uppgiften linje mot linje; fru Bosse gaf den unga fästmön med visionär inspiration. En briljant sidofigur var hr Svennbergs Reback.

Ännu en märkesdag inom några få veckor för vår svenska dramatik! Må det så fortgå! *J. N—g.*

SÄLLSKAPET T. T:S F. D. OCH NUVARANDE STYRELSE:
Stående: O. Bergström, G. A. Lund, A. Hultman, O. Edberg. Sittande: C. Deurell, A. Svensson, K. Nyblom, M. Oscár, E. Fröberg. A. Blomberg foto.

"JOHAN ULFSTJERNA" PÅ SVENSKA TEATERN:
Hr Emil Hillberg och Fru Fahlman som Johan och Adelaide Ulfstjerna. F. Flodin foto.

DRAMATISKA TEATERN. "Herr Piégois", komedi at Alfred Capus, har redan strukits från repertoaren, när dessa rader komma under våra läsares ögon. Dess försvinnande medför heller ingen förlust för publiken. Det tycks som om konsten att skrifva spirituella komedier hölle på att dö ut i Frankrike. Eller har kvickheten och snillrikheten fallit i kurs i Molières och Anatole Frances stad? Hvad nu herr Piégois beträffar, en djärf uppkomling och spelhusdirektör vid en liten kurort i Pyrenéerna, står en nordisk publik fullkomligt likgiltig inför allt hans görande och låtande, liksom också inför de öfrigas marionettrörelser. Figurerna tecknas torrt och schematiskt så när som på den lilla trofasta och varmbjärtade parisersömmerskan Emma, hvilken i fröken Borgströms händer verkade alltigenom sann och uppfriskande. Som Piégois hade hr Hansson åstadkommit en till det yttre bra typ; fru Hansson i skepnad af en vacker änka och fröken Åhlander som en spellysten bankirfru syntes ha lika tråkigt af sina roller som publiken, och flertalet af de öfriga rollinnehafvarne gingo omkring i samma fördömelse. *E. H—n.*

VASATEATERN. Med Sardous "Madame Sans Gêne" blef Napoleonkulten inympad på den svenska scenen, fick så en uppfriskning genom "Hertiginnan af Danzig", hvartill i dessa dagar kommit ännu en erinran om dess odödlighet i Pierre Bertons komedi "Vackra Marseillesiskan". Napoleon som kejsare, Napoleon som förste konsul — härnäst torde vi alltså kunna motse honom som brigadgeneral, ytterligare som löjtnant och slutligen som en liten korsikansk pojkslyngel i färd med att trampa ut barnskorna på sin fäderneö.

"JOHAN ULFSTJERNA" PÅ SVENSKA TEATERN:
Hr de Wahl och Fru Bosse som Helge Ulfstjerna och Agda Gauvin. Atelier Jæger foto.

"Vackra Marseillesiskan" är i bokstaflig mening en vacker teaterpjäs, ty vackra kvinnor och vackra scenerier är där godt om. Men konspirationerna mot förste konsulns lif, hvarom intrigen rör sig, skildras med allt för mycken omständlighet och utan tillstymmelse till verve i dialogen. Sardous vattsoppa hade åtminstone förtjänsten af en de uddiga replikernas pikanta krydda.

Fröken Olga Andersson är vackra marseillesiskan och särskildt hvad apparitionen angår synnerligen illuderande. Hr Arehns Bonaparte besitter förtjänstfulla detaljer, men som helhet är figuren ej att räkna bland denne skådespelares mera lyckade skapelser. Hr Klintbergs Roger de Crisennoy torde genom sin manliga skönhet och bländande uniform bli en farlig konkurrent till hr Barcklinds legationssekreterare i "Den glada änkan", så att nu stunda förvisso heta dagar för det unga, kvinnliga Stockholm. Hr Victor Lundberg slutligen har äran af att publiken får skratta en smula midt i allvaret, och ändå är hans polisminister själfva tråkigheten. Men man skönjer naturligtvis under masken hans notarie i "Fernands giftermål", och så kommer munterheten af sig själf.

E. H—n.

Från konsertsalen.

FJÄRDE SYMFONIKONSERTEN å Kgl. teatern bjöd på Liszts symfoni till Dantes "Divina Commedia", vidare en violinkonsert af Rich. Strauss, en violinsonat af Max Reger samt som afslutning förspel och Isoldes död ur "Tristan och Isolde" och förspel till "Mästersångarne i Nürnberg" af Wagner.

Liszts symfoni, hvari komponisten sträfvar att musikaliskt måla skräcksynerna i Dantes de fördömdas rike och själarnas luttring i skärselden, skänker orkestralt alla tänkbara ljudsensationer, men af melodiska idéer så godt som ingenting. Andra satsen, "Purgatoria", lider i påfallande grad af brist på ingifvelse, och slutkören "Magnificat" kan ingalunda ge lyftning åt den torftiga stämningen. Som en vederkvickelse efter denna ökenvandring kom därför Strauss' violinkonsert, melodisk och klar i gestal'ningen och med sund känsla och ypperlig teknik spelad af hr Julius Ruthström, den unge svenske violinisten, som nu går att i Tyskland upptaga täflan med de stora virtuoserna. Äfven i utförandet af Max Regers violinsonat gjorde hans flärdfria och gedigna spel en af aftonens bästa musikaliska insatser, som publiken belönade med ovationsliknande applåder och en mera substantiell erkänsla i form af lager och blommor. Kom så glanspunkten: de båda Wagnernumren, hvari hofkapellet under hr Armas Järne-

felts elektriserande anförande lät det höga känsloruset i Tristansagan och den sjudande vårglädjen i "Mästersångarne" framstå i hela dess styrka och stämningsrikedom.

O. D:s välbekanta sångargarde under direktör Hedenblads anförande sjöng i söndags in våren för stockholmarne. Morgonen hade visserligen stått dimhöljd och vinterhotande öfver hufvudstaden, men ju längre det led på förmiddagen, dess mera lättade molngardinerna och solglimtar föllo som blänkande guldstycken i gatornas issörja. Strandvägens aflöfvade alléer började myllra af ett söndagsledigt Stockholm, hvaraf en del sökte sig utåt Djurgårdsvägarne för att inandas den första vårbrisen, medan andra sökte tillfredsställelse för sin vårlängtan i sångens toner. Den stora cirkuslokalen ute på Djurgården var också i det närmaste fullsatt af åhörare och åhörarinnor ej minst, som med förtjusning lyssnade till de kända kvartetterna, denna Uppsalasångens stamrepertoar af Wennerbergs "Hymn", prins Gustafs "Vårsång" etc., som aldrig blir gammal. Ny var Sibelius' "Den förkväfda rösten", hvars äktfinska klang och ovanliga harmonier gjorde kompositionen till ett af programmets intressantaste nummer.

En konsert, som skänkte genomgående konstnärliga intryck var Mischa Elmans uppträdande i måndags. Den unge violinvirtuosen går allt jämt raskt framåt i utveckling, och det var en njutning att höra hans schwungfulla och saftiga ton i Lalos Symphonie espagnol och Händels violinsonat. Den medverkande pianisten hr R. J. Forbes visade sig vara en god ackompanjetör och likaledes talangfull solist. *E—t.*

EN SÅNGAFTON, som i sitt slag blir enastående inom vårt musiklif, beredes publiken onsdagen den 27 dennes, då de fyra systrarna Svärdström med den redan europeiskt ryktbara systern fru Walborg Svärdström-Werbeck i spetsen konsertera i Musikaliska akademien. Den sistnämndas triumfer i de europeiska konsertsalarne ha sedan ett par år fyllt pressens musikafdelningar med berömmande omnämnanden af den mest hänförda art, och då sångerskan nu åter besöker sitt fosterland, torde hon ej bli mindre varmt hälsad här hemma.

SIDENMODERNA. Härom skrifver den berömda sidentygsexportfirman Schweizer & C:o, Luzern S 3 (Schweiz):

Sidentygen kunna allt framgent glädja sig åt en stigande efterfrågan såsom promenadtyger. Schweizersidenfabrikerna hafva alla full sysselsättning, mer än någonsin förr, och man tillskrifver med rätta de af modet gynnade utmärkta sorterna detta enorma uppsving. Som särskildt omtyckta framhållas i synnerhet de mjuka sidena, såsom Echizen och Habutai, Louisine, Crèpe de Chine, Eolienne, Moire Mousseline, Taffetas lustré etc. och förekomma i såväl enfärgadt som randigt, rutigt, skotskt, tryckt och genombrutet. Små mönster föredragas i regeln framför de stora. Modefärger äro hvitt, svart och hvitt, grått och hvitt samt nyanser i grönt, blått och rödaktigt, enfärgade eller brokiga. Hvitt torde i sommar ännu en gång komma att spela en stor roll och då mest i broderadt. Vår rikhaltiga kollektion kommer därför att erbjuda, utom sidentyger, äfven ett stort urval af broderade, hela och afpassade batistklädningar och blusar från kr. 10: — till kr. 55: 20 per blus eller klädning i bästa St. Galler-broderi.

Det så mycket omtyckta Mousseline till 95 öre metern i 120 cm. bredd komma vi äfven i år, liksom al aandra sidentyger, att leverera porto- och tullfritt till bostaden.

Profver å samtliga nyheter (halfsydda broderade klädningar och blusar med modeplanscher) sändes på skriftlig begäran gratis och franko.

Sigrid. Walborg. Astrid. Olga.

SYSTRARNA SVÄRDSTRÖM.

Ett välkändt namn

har Standard, färdiga foderlif, skaffat sig på en jämförelsevis kort tid. Som de två viktigaste orsakerna härtill kunna vi utan tvifvel nämna 1) Utmärkt facon. 2) Utmärkt tyg 3) Välgjordt arbete. Alla färdiga Standard foderlif äro tillklippta efter de pålitliga Buttericks mönster.

Har Ni icke förut försökt ett Standard-foderlif? Gör det då?

Finnes på lager i följande storlekar, i följande kvalitéer:

N:o	40	42	44	46	48	50	52	
Bröstvidd	81	86	91	96	102	107	112	cm.

A. korta, pris 2.35 } med svart
A. långa, » 2.85 } baksida.
B.B. korta, pris 2.00 } Finnes i tvill:, ljusgrått, mellangrått,
B.B. långa, » 2.50 } beige och hvitt.
C. korta, » 1.75 }

OBS! De korta foderlifven gå endast till midjan.

Ordres till landsorten endast mot postförskott.

Erhållas endast i **Buttericks Mönsteraffär, Drottninggatan 72, Stockholm, Riks 17 26.**

Å barn- och ungdomsbjudningar är

POMRIL

— som är alkoholfri — bästa läskedryck.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Innehållande af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 24—31 MARS 1907.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; lefverpastej; ägg; mjölk; kaffe eller te med tunnrån. Middag: Färserade filéer af slätvar med kräftsås; stekta ripor med fransk potatis; biskvitårta II.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med äggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttpudding med makaroner; giftas.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; spicken sill med stufvad potatis; kaffe eller te. Middag: Stekt svinfilé med ryska ärter; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kotletter af kalfkyl med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Potatissoppa; kokt sik med potatis och persiljesås.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; omelett med fiskstufning (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärter med fläsk; tunna pannkakor med sylt.

FREDAG. (Långfredagen): Frukost: Smörgåsbord; biffstek med potatis; mjölk; kaffe eller te med gifflar. Middag: Oxsvanssoppa; kokt lax med holländsk sås; ris a la grotte med jordgubbssaft.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; laxmayonnaise (rester från fredag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt fläskkorf med stufvade turska bönor; smörgåspudding.

RECEPT:

Färserade filéer af slätvar (t. 6 pers.). 2 kg. slätvar, 1 msk. salt, 1 tsk. ättika.

Fiskfärs: 1/2 kg. gädda (210 gr. skrapadt fiskkött), 125 gr. godt smör, 20 gr. hvetemjöl, 1 1/2 dcl. tjock grädde, 1 ägg, 1 äggula, 1/2 msk. salt, 1 knifsudd hvitpeppar, 1 tsk. socker, kräftstjärtar eller tryffel.

Till kokning: 2 msk. smör (40 gr.), 1 1/2 lit. fiskbuljong, (kokt på hufvud och ben af slätvaren), 2 dcl. franskt vin.

Till garnering: Kräftstjärtar eller tryffel, champinjoner, persilja.

Beredning: Fisken rensas, sköljes väl, torkas med en fiskhandduk och skäres, längs efter, i fyra filéer, med en spetsig knif. Skinnet bortskäres nätt, så att filéerna ej skadas, hvarefter dessa bultas forsiktigt med en fuktig klubba. Filéerna sköljas, ingnidas med salt och ättika och få ligga 2 tim. På hufvud och ben kokas buljong.

Till färsen urtages gäddan, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Den fläkes och fiskköttet skrapas fint, intet fjäll eller ben får medfölja. Fiskköttet blandas med smöret och massan stötes i en stenmortel, tills den är fin och sammanhängande. I ett fat blandas mjölet, grädden, äggen och kryddorna. Denna blandning inarbetas matskedsvis i färsen, som bör arbetas omkr. 3/4 tim. Filéerna torkas ånyo med en duk och putsas så, att de få vacker form, betäckas med ett 2 cm. tjockt lager fiskfärs. I färsen instickas några kräftstjärtar eller tryffelbitar.

En långpanna smörjes med kallt smör, fiskfiléerna iläggas och betäckas med ett smörbestruket papper. Fiskbuljongen ihälles försiktigt jämte vinet, och filéerna få sakta koka ofvanpå spisen omkr. 10 min. De upptagas med hålslef och uppläggas på bruten servett samt garneras med kräftstjärtar eller tryffel, små frästa champinjonhattar och persilja.

Till fisken serveras holländsk- eller fransysk sås.

Anm.: På samma sätt kunna sjötunga och gös anrättas.

Biskvitårta II (f. 12 pers.). 425 gr. sötmandel, 8 bittermandlar, 425 gr. strösocker, 4 ägghvitor.

Tillgarnering: Frukt eller gelé.

Beredning: Mandeln skållas, torkas i ugnen och drifves genom mandelkvarn. Den stötes därefter i stenmortel mycket fint tillsammans med sockret och ägghvitorna. En plåt skuras väl och smörjes med matolja, hälften af degen utbredes därpå till en rund botten. Resten af degen tryckes genom sprits i rutor öfver bottnen och tårtan gräddas i svag ugnsvärme omkring 1 tim. Då tårtan kallnat, fylles rutorna med olikfärgad frukt eller gelé.

I ett välordnadt hushåll finnes alltid hemma några paketer af de välkända Lagermans Pudding-pulver, Gelé-pulver, Saft-kräm-pulver och Glaçe-substans. Samtliga äro försedda med märket "Tomten". Endast då finnes garanti för att de äro utmärkta.

Köttpudding med makaroner (f. 6 pers.).

Färs: 6 hg. benfritt oxkött, 1 hg. späckfläsk, 2 ägg, 2—3 kkp. gräddmjölk, 1/2 kkp. stötta skorpor, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Makaroner: 2 kkp. idealmakaroner, 2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt, 3 msk. smält smör (60 gr.).

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttfärsen beredes på vanligt sätt. Makaronerna sköljas i kallt vatten, påsättas i kokande saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, då de upphällas i durkslag och nedläggas i en kastrull i hvilken smöret är smält. De omskakas väl. En puddingform smörjes med kallt smör och beströs med stötta skorpor.

Köttfärsen och makaronerna nedläggas hvarfvis i formen. Det första och sista hvarfvet skall vara färs. Puddingen gräddas i vattenbad i ugnen omkr. 1 1/2 tim.

Den serveras med steksås eller skiradt smör.

Stekt svinfilé (f. 6 pers.). 750 gr. svinfilé, 2 msk. smör (40 gr.), 3 tsk. salt, 3/4 tsk. hvitpeppar, 4 kkp. buljong eller vatten.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, köttjus, 1 1/2 dcl. tjock grädde, salt, hvitpeppar (socker).

Beredning: Filéen putsas och tvättas med en duk doppad i hett vatten. En stekgryta upphettas långsamt, smöret brynes däri och filéen nedlägges att brynas väl på alla sidor samt saltas och peppras. Den kokande buljongen påspädes litet i sänder och filéen får steka omkr. 1/2 tim. Den upptages, skäres i tunna skifvor, som uppläggs på varmt serveringsfat och garneras med ryska ärter eller legymer. Till såsen fräsas smör och mjöl, den silade och skummade köttjusen och grädden påspädes litet i sänder. Såsen får koka 10 min. samt afsmakas och serveras i särskild såsskål.

Potatissoppa (f. 6 pers.). 6 hg. potatis, 2 lit. efterbuljong, 4 persiljestjälkar, 2 morötter, 1 bit selleri, 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, salt, hvitpeppar, 1—2 äggulor, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Potatisen råskalas och kokas mjuk i 1 lit. af buljongen tillsammans med persiljestjälkarna och de ansade samt sönderskurna morötterna. Då rotsakerna äro mjuka, passeras de. Smör och mjöl sammanfräsas, purén och resten af buljongen tillsättes och soppan får under rörning koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden uppvispas i soppskålen och soppan tillslås under kraftig vispning. Soppan serveras med kokta prinskorfvar, skurna i skifvor och rostadt bröd.

Tunna pannkakor (f. 6 pers.). 3 kkp. mjöl, 1/2 tsk. salt, 2—3 ägg, 1 1/2 lit. gräddmjölk, 2 msk. skiradt smör (40 gr.).

Till gräddningen: 2 msk. smör (40 gr.).

Beredning: Mjölet siktas i ett fat och blandas med saltet. Äggen vispas upp med 1/2 lit. af mjölken och nedröres i mjölet (med träslef) litet i sänder, så att smeten ej blir klimpig. Därefter tillsättas det skirade smöret och resten af mjölken, hvarefter smeten får stå och svälla 1—2 tim. Pannkakslaggen upphettas långsamt, smöret smältes i vattenbad, och därmed penslas laggen. Smeten omröres väl och däraf gräddas tunna pannkakor, hvilka hoprullas och uppläggas på varmt serveringsfat.

Oxsvanssoppa (f. 6 pers.). 2 små oxsvansar, 3 msk. smör (60 gr.), 2 chalottenlökar, 2 morötter, 1 lit. knippa persilja, 3 lit. svag buljong, 2 msk. mondaminmjöl, salt, hvitpeppar, 3 msk. sherry, 1 msk. tomatpuré.

Beredning: Oxsvansarna tvättas med hett vatten och huggas i stycken efter lederna. Smöret brynes i en järnkastrull jämte de skalade lökarna, de ansade morötterna och persiljan. Svansbitarna iläggas och få bryna tillsammans med rötterna omkr. 2 tim. Buljongen tillsättes och köttet får koka 3 tim. eller tills det med lätthet lossnar från benen. Det upptages, soppan silas, skummas väl, och afredes med mondaminmjölet, hvarefter den får koka i 10 min. Den afsmakas med kryddorna, sherry och om man så önskar med litet tomatpuré. Svansbitarna iläggas för att blifva varma och serveras i soppan.

Ris à la grotte (f. 6 pers.). 1 kkp. arakanarisgryn, 1 1/2 lit. oskummad mjölk, 1 liten kkp. strösocker, 1 knifsudd vaniljsocker, 6 dcl. tjock grädde, 6 blad gelatin.

Chromol-såpan
tillverkas endast vid
A. P. Sjöbergs Fabriker :: HALMÖ.

Beredning: Risgrynen skållas i hett vatten. Mjölken kokas upp, grynen iläggas och få koka, under rörning, till en tjock gröt, som slås upp att kallna. Då tillsättes sockret, vaniljsockret, den till hårdt skum slagna grädden, samt det sköljda och i 2 msk. varmt vatten upplösta gelatinet, som bör vara väl afsvalnadt, annars sjunker det till botten af puddingen. Massan hälles i en vacker bläckform (förut sköljd med kallt vatten och beströdd med strösocker) och ställes på kallt ställe att stelna. När puddingen skall stjälpas upp, doppas formen hastigt i varmt vatten. Den serveras med jordgubbssaft eller vinbärsgelé.

Laxmayonnaise (f. 6 pers.). 3/4 kg. kokt, benfri lax (rester).

Mayonnaise: 3 msk. smör (60 gr.), 5 msk. mjöl, 1/2 tsk. engelsk senap, 6 dcl. vatten, 3—4 äggulor, saften af 1/2 citron, 3 tsk. vinaigre, 4 msk. fin matolja, 2 dcl. tjock grädde, salt, socker.

Tillgarnering: Grönsalad och citronskifvor.

Beredning: Laxen rensas fri från ben och skäres i passande stycken. Till mayonnaisen sammanfräsas smör, mjöl, och senap, det kalla vattnet tillsättes litet i sänder, under flitig omrörning och såsen får koka i 20 min. Den röres därefter tills den blir kall, då äggulorna, en i sänder, irröras och såsen arbetas med slef omkring 1/2 tim. under det att oljan, citronsaften och vinaigren tillsättas droppvis. Sist nedröres den till hårdt skum slagna grädden och såsen afsmakas med salt och socker. Fiskbitarna tagas med gaffel och doppas i mayonnaisen samt uppläggas på fat i pyramid. Resten af såsen lägges i krans omkring fisken och anrättningen garneras med grönsalad och citronskifvor.

Skol-Gossdräkter

af stark marinblå
kamgarnscheviot, med fodrade benkläder.
Modell enligt vidstående bild.

Passande för 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 års gossar,
till pris Kr. 6: 75, 7: 25, 7. 75, 8: 25, 8: 75, 9: 25, 9: 75, 10: 25, 10: 75, 11: 25, 11: 75.

OBS! Order till landsorten expedieras endast mot efterkraf.
Dräkt, som i storlek eller i öfrigt ej utfaller till belåtenhet, får utbytas.

M. BENDIX, STOCKHOLM.

16 Regeringsgatan. 5 Sturegatan. 90 Drottninggatan.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Kostnadsfritt. Om Ni genom ***undervisning pr korrespondens*** ämnar lära Er bokför., räkn., skrifn., svensk o. utländsk handelskorrespondens m. m., torde vårt nya ***64 sidiga*** rikt illustr ***prospekt*** vara af stort intresse för Er. Begär det! Det erhålles ***gratis.***

Malmö Språk- & Handelsinstitut
Dir. ***H. S. Hermod,*** Söderg. 19 D, Malmö.

En van och pålitlig barnsköterska,

som är snäll, barnkär o. proper önskas till den 24 april att sköta två gossar, en på två år och en på 10 månader. Goda rek. fordras. Svar till fru Ellen von Ekensteen, Eslöf.

PLATS finnes nu genast för en anspråkslös, bildad flicka att under husmoderns sjukdom förestå mindre hushåll på landet i närheten af Lund. Svar med fotografi och löneanspråk sändes under adress »S.», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Bildad dam

med fackkunskap och förmåga att förestå Bandageafdeln. vid Alb. Stilles affär får genast förmånlig anställning. Sökande måste förete intyg om föregående verksamhet och vara fullt kompetent att leda och deltaga i arbetet. Vid skriftlig ansökan bör fotografi medsändas. ALBERT STILLE, Stockholm.

Vid Karlshamns Elementarläroverk för flickor,

fr. o. m. nästa läsår 8-klassigt, äro vid höstterminens början följande platser att tillträda: 1) med undervisningsskyldighet i matematik och naturkunnighet, 2) med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i modersmålet o. kristendom; 3) med undervisningsskyldighet hufvudsakligen inom 3:dje förb. klassen. — Kompetensvillkor för de två förstnämnda platserna: högre lärarinneseminariet eller motsvarande utbildning. Begynnelselön 1,400 kr. Kompetensvillkor för den tredje platsen: elementarskolebildning och något års seminariekurs. Begynnelselön 1,000 kr. Skolan lämnar därjämte bidrag till pensionsafgifterna. Ansökningar, åtföljda af läkarebetyg, böra före den 1 april vara insända till föreståndarinnan, som angående platserna lämnar närmare upplysningar.

GODA PLATSER för hushålls- och barnfröknar, sällskaps., värd., lärarinnor att söka gen. Inack.-Byrån, Norrköping. **Rikstel. 916** Brefsvar mot 2 porto.

Till en vid Skara högre skola

för kvinnlig ungdom ledig tjänst i matematik, fysik och kemi på högsta stadiet (möjligen äfven i rättandet af sv. uppsatser) äga hugade sökande med företeende af vederbörliga ansökningshandlingar, däribland läkarebetyg, anmäla sig hos skolans styrelse före den 1 nästk. april. Begynnelselönen 1,300 kr. eller mer, beroende på kompetens. Tillträde med början af nästa läsår.
Skara den 2 mars 1907.
STYRELSEN.

Tvänne bildade flickor

i tjänarinnors ställe, som kokerska och barnsköterska önskas till vårflyttningen i ung familj, museitjänsteman, med två barn, boende i Storängens villastad 1/4 timmes resa utom Stockholm. Goda rek. och kunskaper erforderliga. Svar mottagas af fru Eva Upmark, Sibyllegatan 53, Stockholm.

VÄLSITUERAD, mindre familj, bosatt å en villa i närheten af Helsingfors, önskar en hushållsföreståndarinna, 25—35 år, med allmän bildning, gladt lynne och kunskap i alla i ett välordnadt hushåll förekommande göromål. Reflekterande behagade insända ref. och uppgift på löne- och andra anspråk (om möjligt fotografi) till Geheimerådinnan Nyberg, Esbo, Miniato, Finland.

EN snäll anspråkslös flicka erhåller plats att undervisa en flicka 7 år och 2 gossar 10—12 år i vanliga skolämnen, pianomusik och tyska. Svar med fotografi, ålder och lönepret. till Nils Carlson, Lundby—Slöinge.

ENKEL, anspråkslös, barnkär, bättre flicka, van att sköta barn, önskas af familj boende på landet, nära Stockholm. Svar med löneanspråk, ref, om möjligt fotografi emotses snarast till »H. N.», Iduns exp.

EN ordentlig, stilla och pålitlig flicka, som är van vid alla förefallande sysslor i ett hem, erhåller plats i liten familj. Fotografi, rek. och löneanspråk sändes till »1907», Kalmar p. r.

Ung, bildad dam

kan vinna förmånlig anställning som värdinna hos yngre ämbetsman i solid ställning på landet, nära järnväg. Hon bör ha vänligt sätt, sinne för hemmets skötande i skilda afseenden och god hälsa samt vara i stånd att bereda trefnad i hemmet och åt tillfälliga gäster. Annonsören fäster särskild vikt vid enkla lefnadsvanor. Svar med nödiga upplysningar, betyg eller ref. och fotografi, som återsändes, till »En framtidsplats», Postkontoret, Vasagatan, Stockholm p. r.

Vid Landskrona Elementarläroverk för Flickor

är en lärarinnebefattning ledig att tillträda vid början af nästa läsår med undervisningsskyldighet i engelska språket i sjette och sjunde klasserna, svenska på mellanstadiet samt historia och geografi. Begynnelselön 1,400 kr. jämte pensionsbidrag. Kompetens: högre lärarinneseminariet eller däremot svarande kompetens. Ansökningar, åtföljda af läkarebetyg, böra till skolstyrelsen insändas före den 15:de inst. april.

STYRELSEN.

Lärarinneplats

är till nästa läsår ledig vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor. Hufvudämnen: svenska och historia. Meddelanden om lönevillkor (beroende på svar å sökt höjt statsanslag) samt öfriga underrättelser lämnas af föreståndarinnan. Ansökningshandl. böra vara inlämnade före den 15 april.
STYRELSEN.

EN verkligt snäll, barnkär, anspråkslös bättre flicka, van vid husliga göromål, som vill åtaga sig att under husmoders ledning ensam sköta ett litet hushåll på tre personer, finner plats genast. Svar inom 8 dagar till »Officersfamilj», Karlsborg p. r.

EN ordentlig, snäll flicka, kunnig i enklare matlagning, samt villig att sköta en ensamjungfrus åligganden, får lätt plats på landet den 1 eller 24 april. Svar med löneanspråk torde sändas under adress »B. L.», Södertelje.

PLATS finnes på egendom i Småland för bildad flicka kunnig i trädgårdsskötsel. Svar med ref., fotografi och löneanspråk till »Trädgård», Vexiö p. r.

ENKEL, barnkär flicka, med goda rek. och något kunnig i sömnad erhåller plats i familj att sköta en 8 mån. gammal gosse. Svar med fotografi och uppgift om lönepret. till »Pålitlig», Box 5, Wara.

Å Norra Inack:Byrån, Malmskillnadsgat. 27, Sthlm, finnas många goda platser för lärarinnor, värd., sällskaps-, kontors-, hushålls-, barnfröknar.

För enkelt hem

sökes 25—30-årig flicka att som matmoder (denna upptagen af affärs skötande) med sparsamhet och ordning sköta hushållet samt noggrannt vårda 4-årig kry liten flicka. Refl. bör kunna och vilja arbeta och framför allt vara frisk och barnkär. Löneanspråk, rek. och foto. (som återsändes om porto bifogas) adr. till »Erfaren», Halmstad p. r.

Barnsköterska,

äldre, (hälst troende), frisk och pålitlig, van att sköta små barn och som har förmåga att med ordning och kärlek handleda de små, erhåller god plats den 24 april. Goda rek. fordras. Svar med betyg, foto., löneanspråk märkt »Barnavän», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

För en anspråkslös flicka,

kunnig i enklare matlagning och villig åtaga sig en ensamjungfrus sysslor, finnes plats den 1 maj i liten tjänstemannafamilj i Lund. Eget rum och vänligt bemötande utlofvas. Svar med lönepret. torde sändas till »Fru N. M.», Lund p. r.

Vid Visby högre flickskola

är en lärarinneplats ledig, att tillträdas nästa hösttermin, med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i modersmålet och historia på högre och mellanstadiet. Lönen 1,350 kr. för år, jämte pensionsbidrag. Sökande skall hafva genomgått högre lärarinneseminariet. Ansökningar, åtföljda af kompetensbetyg, böra insändas inom denna månads slut.
Visby den 12 mars 1907.
STYRELSEN.

En bildad,

frisk och stark flicka erhåller plats som sjuksköterskeelev vid Mörsils sanatorium. Svar med rek. till kamrerarekontoret, Mörsil.

En hushållerska,

stark och frisk, skicklig i matlagning samt kunnig i hvad till ett större landthushåll hör, erhåller plats inst. 24 april hos Grefvinnan Rosen, Rockelsta, Sparreholm.

Pålitlig, troende flicka

erhåller plats 1:sta maj som barnjungfru i godt hem i Stockholm. Svar till »Barnavän», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Vid Ronneby samskola

blifver inst. höstterminen en lärarinneplats med hufvudsaklig undervisningsskyldighet i engelska och historia, ledig. Kompetens i teckning önskvärd. Löneförmåner 1,300 kr. pr år för 27 undervisningstimmar i veckan jämte pensionsbidrag. Ansökningar mottagas före 15 april under adress D:r J. Th. Grönwall, Ronneby.

Vid blifvande samskola

i Säter f. n. 3 klasser, finnes platser för tvänne lärarinnor eller eventuellt en lärare och en lärarinna däraf en som föreståndare. Undervisningsskyldighet i elementarskolans ämnen. Lön i ett för allt 1,500 och 1,200 kronor per år. Platsen tillträdes 1 sept. Ansökningar jämte betygsafskrifter insändas före 1 april till August Dickman, Säter.

Vid Barnavårns

barnhem Gårda, Göteborg, finnes lediga elevplatser i maj och juni. Närmare upplysningar lämnas af föreståndarinnan.

EN något sykunnig flicka med godt sätt mot barn får plats omkr. den 1 maj i Stockholms närhet i familj med 4 barn, de äldsta gående i skola i Stockholm. Lön minst 200 kr. Svar till »I. S.», Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg.

JURISTFAMILJ i Stockholm söker till 24:de april fullt bildad, anspråkslös, duglig flicka, ej för ung, villig sköta tre barn, 2 1/2—8 år, och därtill deltaga i städning åt barnen. Sökanden bör hafva jämnt, gladt lynne samt förmåga att med intresse och förstånd sällskapa med barnen. Villkor: 20 kr. i månaden samt familjemedlem. Svar med ref. och porträtt till »Juristfamilj», Iduns exp.

Lärarinneplats i Stockholm.

Vid Detthowska skolan i Stockholm blir till nästkommande läsår 2 lärarinneplatser lediga. Läroämnen för hvardera platsen: 2 à 3 af följande: modersmålet, matematik, fysik, kemi, historia, geografi, (eventuellt kristendom). Kompetens: Högre lärarinnesem. eller fil. kand. Lönen beroende på kompetens dock ej lägre än 1,550 kr. Ansökning torde insändas så snart som möjligt, senast 30 mars, till skolföreståndarinnan A. Detthow, Stockholm.

VAN ensamjungfru med goda, muntliga och skriftliga rekommendationer erhåller väl aflönad anställning i en persons hushåll om anmälan göres Sibyllegatan 75, 2 tr. till vänster, kl. 11—12 och 6—7.

EN redbar och plikttrogen flicka, hälst utgången från enkelt landtbrukarehem, kunnig i enkel matlagning och bakning, erhåller god plats 1:sta maj att ensam under familjens vistelse på sommarnöje, förestå hemmet i staden och uträtta dess sysslor för två personer. På vintern finnes husjungfru och barnfröken. Svar till »Ordningsfull», Norrköping p. r.

TVÄNNE unga landtmätare, hvilka under sommaren komma att vistas i östra skärgården, önska för denna tid en hurtig och van hushållsfröken. Fotografi, löneanspråk och betyg till »Mätare», Norrköping p. r.

LÄRARINNA. En bildad, anspråkslös bättre flicka erhåller plats att undervisa tvenne amerikanska barn i ålder 12 och 14 år. Ämnen svenska språket samt vanliga skolämnen enligt elementarskolans kurs. Svar med åldersuppgift, lönepret. o. s. v. till fru Anna Ehrenberg, Grimslöf.

Snäll och pålitlig

Barnsköterska,

erhåller plats nu genast eller 24 april på egendom nära stad. Svar till »Barnkär», Alingsås p. r.

Epidemisjuksköterskетjänsten

inom Kråksmåla och Fagerhults socknar af Kalmar län kungöres till ansökan ledig. Lön 400 kr. samt 1 kr. om dagen och fria resor vid tjänstgöring. Ansökan åtföljd af läkare- och kompetensbetyg insändas före mars månads utgång till kommunalordföranden Sture Erikson, Grönskåra.

Hushållerskeplatsen

vid Vexiö hospital är till ansökning ledig och torde reflekterande därå snarast insända sin ansökan, åtföljd af betygsafskrifter, fotografi samt uppgift å ref. till Hospitalskontoret. Löneförmåner: kontant kr. 400 pr år med successiva tillägg, 1 kl. kost, möbler och bostad med värme och lyse samt tvätt.

EN enkel, arbetsam, stadgad och barnkär flicka kunnig i matlagning och som för öfrigt vill deltaga i alla inom ett bättre hem förekommande göromål (jungfru finnes) erhåller 1 maj plats om betyg, fotografi och lönepret. insändas i bref märkt »Handelsfamilj», Iduns exp. f. v. b.

I familj, bosatt 1/2 tim. järnvägsresa från Stockholm och bestående af 2 små flickor på 6 och 5 år samt jungfru önskas till 1 april en villig, ordentlig flicka för biträde med städning, strykning och eg. sömnad. Bör delvis handhafva de större barnen och längre fram vara behjälplig med handräckning vid matmors vård af spädt barn. Svar, ej anonyma, med löne- och öfriga anspråk till »R. F.», Centralpostkontoret p. r., Stockholm.

ENKEL flicka, frisk och snäll, kunnig i matlagning erhåller god plats från 24 april. Svar till »23 à 25 år», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Hushållerska,

verkligt skicklig i matlagn., kunnig att med ordning och omtanke sköta hushållet sökes till Leksands rekreationshem. Obs.! Ansökn. åtföljda af betyg torde inlämnas före den 15 april.

I disponentfamilj

får hushållsfröken — fullt kunnig i såväl finare som enklare matlagning, syltning, konservering, bak m. m. hörande till landthushåll plats den 24:de april. Familjemedlem. Svar med betyg och löneanspråk sändes till fru E. Granström, Bergvik, Helsingland.

Bageriföreståndерska

får inst. 24 april plats vid Vadstena hospital och asyl. Sökanden skall vara fullt kunnig i brödbakning och kunna föra journaler öfver åtgångna varor. Lön 400 kronor jämte ålderstillägg efter 2, 5, 10, och 15 års tjänst med respektive 20, 30 och 40 proc. å innehafvande lön. Dessutom bostad med möbler, sängkläder, lyse, värme och kost. Egenhändigt skrifna ansökningar åtföljda af frejd- och tjänstebetyg insändas till Hospitalskontoret.

Kokerska önskas

till Domnarfvets sanatorium (20 pat.). Platsen tillträdes i juni. Lön efter kompetens. God hälsa fordras. Betygsafskrifter samt åldersuppgift sändas till »Bergebo», Domnarfvet före 15 april.

EN anspråkslös, barnkär flicka, som är villig biträda husmoder med skötseln af en 3-årig flicka, erhåller mot fritt vivre god plats d. 1 maj om svar åtföljdt af fotografi insändes under adr. »Familjemedlem O. L.», Iduns exp.

EN enkel och frisk bättre flicka, barnkär, hälst kunnig i sömnad och som vill hjälpa till med hvarjehanda inomhus, erhåller plats 1 maj på landet. Svar med foto. och löneanspråk till »1 Maj». Ulricehamn.

SÅSOM hjälp att förestå ett mindre landthushåll önskas från den 24 april en äldre, anspråkslös, frisk, vänlig och allvarlig flicka eller änka, fullt kunnig i matlagning, bak och slakt, samt äfven att hjälpa till med städning. Hushållet består af två äldre personer. Jungfru finnes. Lön 220 pr år. Svar med betyg, uppgift om ålder och fotografi sändes till sjökapten Håkan Petterson, Bergkvara.

Föreningen Vaksamhets byrå

Stockholm Tunnelgatan 25. **Göteborg** Sten Sturegatan 10.

meddelar kostnadsfritt råd åt unga kvinnor, som resa till utlandet, och anskaffar tillförlitliga upplysningar om därstädes erbjudna platser.

Skrif upp adressen!

Platssökande! Begär prospekt samt gör Er noga underrättad om Bröderna Bendtz' Handelsinstitut. *(Malmö äldsta & S. Sveriges största).* De flesta af våra elever erhålla platser. Adr. Gust. Ad. Torg Nr 8 B. Riks 955.
Direktionen.

PLATSSÖKANDE

Signorina italiana.

Officersdotter önskar tillbringa sommarmånaderna i Sverige i familj för att gifva lektioner antingen i italienska eller franska, hvilket senare språk hon äfven är fullt mäktig. Talar också tyska, engelska och något litet svenska. Bästa rek. Svar under adress Sig. Trivero, Moltkeplatz 3 II, Dresden.

Sjuksköterska,

troende, äfven huslig, önskar plats. Svar till »Nanna», Iduns exp.

22-ÅRS ordentlig, gladlynt flicka från bättre hem i Stockholm, önskar under några månader plats i ett godt, bättre hem på landet, där tillfälle gifves att få lära matlagning, äfven vegetarisk. Är villig deltaga i alla inom hemmet förekommande lättare sysslor, och, om så erfordras, äfven betala något. Svar till »Förlofvad», Iduns exp.

SOM husmoders hjälp önskar bättre flicka som genomgått hushållsskola mot fritt vivre komma i familj söderut. (Gärna Stockholmstrakten). Svar till »Jämtländska 23», Österede p. r.

ANSPRÅKSLÖS flicka önskar plats i bättre familj, eller att på egen hand sköta ett hem. (Hälst mellersta Sverige.) Kunnig i matlagning, bakning handarbeten m. m. Betyg finnes. Svar till »Duglig», Västerås p. r.

Kvinnlig sjukgymnast

söker anställning under sommaren å badort eller i familj å landet. Refl. hänvände sig till gymnastikdir. Dahlberg, Göteborg.

Ung bättre flicka

önskar 1:sta maj plats i aktningsvärd familj (hälst tjänsteman.), för att under husmoderns ledning få deltaga i alla i ett hem förekommande göromål. Vill anses som familjemedlem. Svar emotses tacksamt till »Musikalisk» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

BÄTTRE flicka (24 år) söker plats som hushållerska på landet den 1 maj. Sätter stort värde på ett godt och vänligt bemötande. Betyg och ref. Svar till fröken Nyblén, Hellerö, Eds Bruk.

NÜRNBERGS PILSNERDRICKA

Allm. 3048. Riks. 794.